

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ТРЕТЯ СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

**Стенограма пленарного засідання
4 лютого 2020 року**

Київ 2020

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

ТРЕТЯ СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Стенограма пленарного засідання

4 лютого 2020 року

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ
Засідання перше, ранкове
(Вівторок, 4 лютого 2020 року)

Відкриття третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання	...5
Виступ Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О.	...5
Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...6
Заяви депутатських фракцій і груп:	
«Довіра»	...13
«Батьківщина» і «Голос»	...56
Прийняття постанов:	
«Про порядок денний третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання»	...14
«Про звільнення Бабак А.В. з посади Міністра розвитку громад та територій України»	...15
«Про призначення Шмигала Д.А. Віце-прем'єр-міністром України – Міністром розвитку громад та територій України»	...22
Складання присяги Віце-прем'єр-міністром України – Міністром розвитку громад та територій України Шмигалем Д.А.	...27
Прийняття Постанови «Про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи)»	...27

Відхилення проекту Постанови «Про подальшу роботу над законопроектом про внесення змін до статті 106 Конституції України (щодо закріплення повноважень Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Національне антикорупційне бюро України, призначати на посади та звільняти з посад Директора Національного антикорупційного бюро України і Директора Державного бюро розслідувань)»

...49

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
4 лютого 2020 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги народні депутати! Доброго ранку, шановні представники ЗМІ, запрошені, уряд, гості Верховної Ради України! Я радий вас вітати!

Відповідно до статті 83 Конституції України третю сесію Верховної Ради України дев'ятого скликання оголошую відкритою.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні народні депутати, прошу приготуватися до реєстрації. Нагадую, реєстрація відбувається шляхом натискання зеленої кнопки «за».

Готові? Прошу реєструватися.

У залі зареєструвалися 360 народних депутатів України. Ранкове засідання Верховної Ради України оголошую відкритим.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати! Шановні гості Верховної Ради України! До слова запрошується Голова Верховної Ради України Дмитро Олександрович Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О., *Голова Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Добрий день, ще раз, шановні колеги! Я радий вітати всіх у цьому залі. Хочу сказати, незважаючи на те, що друга сесія Верховної Ради України дев'ятого скликання іноді була досить важкою, в залі велися запеклі дискусії, іноді на межі, – це правда, Верховна Рада дев'ятого скликання працює злагоджено, і це заслуга не монобільшості або окремих фракцій, а всієї Верховної Ради, кожного народного депутата.

Ми багато говоримо про те, що робиться правильно, що неправильно. Я дуже часто повторюю, що помилок не робить той, хто нічого не робить, і, думаю, всі в цьому залі з цим погодяться. Однак, протягом другої сесії більшість законопроектів були підтримані конституційною більшістю (понад 300 голосів) і прийняті як закон. Це доводить, що ми досить непогано працюємо. Виборці під час спілкування з вами як народними депутатами, у тому числі й зі мною, коли

перебуваю з робочими візитами в регіонах, відзначають, що зараз Верховна Рада працює тижнями, а не днями, як раніше.

Я хочу всім подякувати за те, що ми багато чого змогли зробити протягом минулої сесії. Це і зняття депутатської недоторканності, і повернення відповідальності за незаконне збагачення, і вчасно прийнятий бюджет, чого, якщо не помиляюся, не було раніше, можливо, депутати з досвідом виправлять мене. Бюджет був прийнятий спокійно, вчасно, а не під ялинку. Сподіваюся, в подальшому будемо працювати так само. Ми прибрали багато схем, які містили в собі корупцію. Ви пам'ятаєте про так звані майданчики, інші речі, які завдяки роботі всієї Верховної Ради ми змогли прибрати. Думаю, це лише початок. Маємо зробити ще багато речей, які обіцяли, в тому числі нашим виборцям, про що говорили всі фракції, а на той час партії, які йшли до парламенту. Наприклад, боротьба з кнопкодавством. Ми зробили перший крок – ввели кримінальну відповідальність за це, тобто прибрали це явище частково. Але ми обіцяли, що за неперсональне голосування народного депутата позбавлятимуть мандата. Станом на сьогодні, на жаль, є рішення Конституційного Суду. Однак, цей законопроект, думаю, повинен бути доопрацьований. Ми як народні депутати, в тому числі й я, наполягатимемо на виконанні обіцянки, що давали людям.

Також хочу наголосити, що ми повертаємося до гарної традиції, від якої, на жаль, відійшли багато років тому, – планування законотворчої діяльності Верховної Ради України. Ми прийняли закон щодо цього, що дає нам можливість планово підійти до виконання своїх обов'язків, і, я впевнений, впливатиме на якість прийнятих законів. Сподіваюся, ми зможемо зберегти той ефективний темп, але збільшити якість нашої роботи, яка залежить від кожного з нас.

Я всім дякую і бажаю плідної роботи протягом третьої сесії (*Оплески*).

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Я хочу подякувати уряду на чолі з Прем'єр-міністром України, нашим колегам, які сьогодні прийшли на відкриття сесії. Продовжуємо нашу роботу в плановому режимі.

Відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України у вівторок ми маємо 30 хвилин для виступів уповноважених представників депутатських фракцій та груп з внесенням пропозицій, оголошень заяв та повідомлень.

Прошу представників депутатських фракцій та груп записатися на виступи.

Горват Роберт Іванович.
Кулініч Олег Іванович.

КУЛІНІЧ О.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець). Добрий день, шановний пане Голово, шановні колеги, шановні виборці! Сьогодні розпочато чергову сесію парламенту, і українське суспільство очікує величезних результатів роботи Верховної Ради. Люди чекають прийняття законопроектів, які реально зможуть покращити рівень їхнього життя. Це і заробітні плати, і можливість сплачувати за комунальні послуги, і пенсійне забезпечення. Лише ефективно працююча економіка в державі дасть можливість розв'язати ці проблеми, забезпечити це.

Що на сьогодні є в нашій державі? Останнім часом є постійна тенденція у вигляді спаду промислового виробництва, який в останні місяці минулого року дуже загострився: у жовтні становив 5 відсотків, у листопаді – 7,5 відсотка, у грудні – близько 8 відсотків. І це стосується, практично, всіх сфер економічного розвитку. За деякими показниками ця цифра сягає 80 відсотків і більше. У містах закриваються великі промислові підприємства, які є бюджетоутворюючими, що є величезною проблемою як для людей, так і для економіки держави в цілому.

За різними експертними оцінками щонайменше 5 мільйонів громадян виїхали на заробітки за кордон. Зрозуміло, що люди шукають різні шляхи для того, щоб прогнати свою сім'ю, бо робити це в країні, на жаль, немає можливостей. З втратою значної кількості працездатного населення маємо катастрофічну ситуацію, бо кожен третій мешканець України – пенсіонер. В Україні 70 відсотків пенсіонерів отримують пенсію, яка значно нижча за прожитковий мінімум – 3200 гривень. За останні п'ять років за рівнем інфляції, яка становить 260 відсотків, пенсія була проіндексована всього в 1,7 разу.

Тому, коли керівники деяких міністерств або керівники деяких державних підприємств отримують захмарні заробітні плати і премії, то в пенсіонерів виникає конкретне запитання: як на 2000 гривень їм прожити і сплатити за комунальні послуги? Давайте будемо чесними і відвертими: лише за працюючої економіки в державі можна ці всі речі вирішити. Отже, головна задача уряду – створення відповідних умов як для українського бізнесу, так і для українського товаровиробника, поступове виведення нашої економіки з тіні, щоб працювати «по-чорному» було просто не вигідно.

Депутатська група «Довіра» звертається до уряду з тим, щоб економічний блок уряду найближчим часом прозвітував нам, щоб ми розуміли, куди і в якому напрямі рухаємося. Ми маємо дати чіткий сигнал бізнесу, чи є в нас стратегія економічного розвитку держави. Хочемо найближчим часом заслухати саме економічний блок уряду (*Оплески*).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Батенко Тарас Іванович.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Добрий день, шановні колеги! Депутатська група «За майбутнє» приєднується до щирих вітань депутатському корпусу та українській нації, яка дивиться на парламент з надією, як кажуть, останнього дня, що будуть прийняті ті закони, які полегшать життя і функціонування української спільноти в цілому. На жаль, поки що цього не спостерігаємо.

Україна, фактично, перебуває у великій депресії, яку Америка пережила в кінці 20-х – на початку 30-х років. У нас продовжується спад промислового виробництва, в січні цього року недорахувалися в Державному бюджеті України 13,8 мільярда гривень, наші громадяни в січні отримали дві платіжки за газ – за спожиття газу і його транспортування, ціна за газ для промисловості нижча на 1000 гривень за ціну за газ в платіжці для людей: для промисловості в січні вона становила 4700, а для людей – 5800. Як таке може бути? Хто за це має відповідати? А відповідати має уряд, який не може дати цьому ради, тому що хоче відпустити газове питання, створити вільне ціноутворення на ринку газу. Якщо ми будемо прив'язані до нідерландських хабів, якщо держава не коригуватиме і не регулюватиме це питання, то немає впевненості, що ціна на газ не зростатиме. Вважаю, не таку відповідь хочуть отримати прості громадяни на фоні зарплат і премій топ-чиновників як в уряді, так і в державних компаніях, щодо яких Прем'єр-міністр України і досі не дав роз'яснень. Ми чекаємо від парламенту конкретної відповіді. Цієї п'ятниці за дорученням Президента це мало вже відбутися, це питання вже мало бути врегульовано.

Зміни до Конституції, які сьогодні будемо приймати, є неоднозначними, тому що щодо більшості із них є негативні висновки Конституційного Суду України. Фактично, ми звужуємо демократію і український парламентаризм, записуючи в Конституції України пропорційну систему виборів і зменшення кількості депутатів, визначаючи пропорційну систему виборів як найкращу з усіх інших. Ніхто у світі не має найкращої системи виборів. Кожна система виборів є кращою в той чи інший історичний період часу. Визначаючи кількість народних депутатів – 300 осіб, прив'язуючи їх до конкретного числа виборців, але це менше, ніж у Польщі, Чехії, Франції, ми зменшуємо конкурентоспроможність для наших політичних партій. Вважаю, ми повинні прислухатися до рішення Конституційного Суду, який звертає увагу на порушення балансу розподілу влади в Україні.

Депутатська група «За майбутнє» ще раз нагадує, що в країні парламентсько-президентська форма правління. Давайте цього дотримуватися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Забродський Михайло Віталійович.

ЗАБРОДСЬКИЙ М.В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую, пане Голово. Прошу передати слово Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Дмитре Олександровичу, я так розумію, фракції «Слуга народу» не цікаво слухати виступи. Подивіться, який шум у залі, чим вони займаються, замість того, щоб слухати виступи колег. Прошу вас і керівництво «Слуги народу» звернути на це увагу.

Шановний пане Голово! Шановні колеги! Шановні українці! Наприкінці минулого тижня Україну відвідав Держсекретар США Майк Помпео. У стислі терміни американський високопосадовець на власному прикладі розтлумачив Президенту Зеленському неприпустимість політики «какая разница», в насиченому графіку знайшов час і для вшанування пам'яті полеглих на сході захисників України, і для зустрічі з пораненими військовими у шпиталі, і для спілкування з митрополитом ПЦУ Епіфанієм, на що бракує часу діючому Президенту.

Наступне. «Європейська солідарність» очікує на чітку відповідь стосовно виклику пані Венедіктової до профільного комітету через свавілля і порушення закону в ДБР, зокрема призначення адвоката Януковича першим заступником Директора Державного бюро розслідувань. Це ще один серйозний сигнал про згортання демократії та перетворення України на тоталітарну державу. Окремо наголошуємо на невідкладному розгляді проекту постанови [№ 2649](#) щодо створення ТСК для розслідування фактів втручання Офісу Зеленського в роботу правоохоронних органів, зокрема ДБР.

Далі. «Європейську солідарність» непокоять плани Банкової щодо проведення місцевих виборів на Донбасі вже у жовтні. Про це свідчать заяви оточення Зеленського. Наголошуємо, жодних передумов для місцевих виборів в ОРДЛО немає. Російські окупаційні війська залишаються на позиціях, і майже щодня гинуть наші воїни. Проводити вибори за таких умов означає власними руками приректи Донбас на сценарій так званого кримського референдуму в 2014 році під дулами російських автоматів. «Європейська солідарність» жорстко протистоїть цьому.

Ми разом змусили владу відкликати закон про децентралізацію, в якому сховали федералізацію, «формулу Штайнмайєра» і централізацію замість децентралізації. Міжнародні та вітчизняні експерти визнали децентралізацію однією з найуспішніших реформ Петра Порошенка. Наша команда дала громадам фінансову незалежність, збільшивши місцеві бюджети інколи в десять разів. Натомість Зеленський забирає у громад гроші і підсовує українцям формування авторитарного режиму з надмірними повноваженнями Президента.

І насамкінець. Звертаємо вашу увагу на реальну загрозу для національної безпеки, яку приховує законопроект «слуг» щодо громадянства. Почитайте його. Ініційовані зміни відкривають широкі можливості для одержання паспорта

України громадянами країни-агресора. Також норми цього законопроекту ставлять під реальну загрозу безвізовий режим з Європейським Союзом.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василенко Леся Володимирівна.

Вакарчук Святослав Іванович.

ВАКАРЧУК С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Доброго ранку, шановні колеги! Я хочу, щоб кожен із нас сьогодні згадав тих, завдяки кому ми тут знаходимося. Ось переді мною обличчя героїв Небесної Сотні, про яких я хотів би сьогодні говорити, героїв Небесної Сотні, які віддали своє життя за те, щоб Україна стала європейською державою. Вони вийшли на Майдан, щоб в країні панували закон і справедливість. Уже в лютому ми будемо вшановувати шосту річницю Революції Гідності, але справедливості, омріяної тоді, в країні досі треба добиватися. Дуже прикро, що цієї справедливості не бачать родини героїв Небесної Сотні. Двадцять членів сімей загиблих померли, не дочекавшись справедливості і вироків щодо вбивць своїх дітей. Вдумайтеся, 20 членів сімей! Помер син героя з Коломийщини Ігоря Ткачука, не дочекавшись вироку вбивцям батька. Йому було 23 роки. Померли 15 матерів, не дочекавшись вироків вбивцям своїх дітей. Ви уявляєте, як це ходити в суди роками, бачити вбивць твоїх рідних і розуміти, що після гучних заяв ніхто не збирається боротися за встановлення справедливості. По деяким справам Майдану досі, шість років тому, навіть не почалися підготовчі засідання судів! З приходом нової влади ситуація не те, що не змінилася, а погіршилася. Передача справ до ДБР відбувалася зі скандалом і завершилася лише після втручання «Голосу» та деяких інших партій. Справи Майдану знову під загрозою.

Після того, як ми прийняли закон про презавантаження ДБР, краще не стало. Заступником керівника ДБР призначають, (вдумайтеся!), адвоката Януковича. Людину, яка не має ні морального, ні політичного права, поставили керувати розслідуваннями. Це несправедливо, це порушення закону і знуцання над горем матерів. Усі разом ми маємо домогтися того, щоб наша экс-колега по парламенту, нині – виконуюча обов'язки Директора ДБР, звільнила адвоката Януковича пана Бабікова і призначила незалежну людину за результатами прозорого конкурсу.

Є ще одна річ, яку ми зобов'язані зробити як народні обранці, – визнати офіційно, рішенням парламенту, Майдан історичною подією. Російські ЗМІ та пропагандисти з України, які керуються з Москви, намагаються розповідати старі казки про громадянський конфлікт в Україні. Ці казки треба зупинити, ми маємо бути одностайні у нашому ставленні до Майдану.

Я дякую всім керівникам проукраїнських партій і фракцій, які поставили підписи під проектом постанови про визнання Майдану. Я закликаю Верховну

Раду вже цього тижня за нього проголосувати, і поставити крапку в тому, що для України означає Майдан. Це важливо, в тому числі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Вадим Зіновійович Рабінович.

РАБІНОВИЧ В.З., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Уважаемое правительство, мы вам не мешаем договариваться о своих делах?

Дорогі українці! Учора відбулася епохальна подія: Україна, врешті-решт, завдала удару своєму головному ворогу – парламентаризму та демократії. До залу Верховної Ради заборонили вносити плакати, гучномовці, а охороні Ради дозволили не пропускати народних депутатів. Відтепер у Раді панує охорона. Я пригадую «драконівські» закони Януковича та замислююся над тим, який він був демократ і наскільки далеко просунулося молоде покоління. Янукович у Ростові, напевно, сидить і думає: «А що, можна було й так?».

Дорогі «зелені» друзі, я дам вам ще пораду: не соромтеся, намордники на депутатів одягніть, щоб вони взагалі не розмовляли, взагалі! Навіщо? Щоб ви могли продати землю України, просунути свій рабський кодекс про працю, яким скасовуються два обов'язкових вихідних, а вагітні просто можуть бути викинуті на вулицю, спокійно добити країну, потім поїхати собі, хто куди, а ми залишимося тут віч-на-віч з цією бідою. Законопроектом про ЗМІ ви добиваєте засоби масової інформації, щоб народ не знав гіркої правди. Нехай краще сміється, а потім розпродає своїх собак та кішок, бо розплачуватися більше нічим.

Але є й гарні новини. В Івано-Франківську поховали чергового ветерана дивізії СС «Галичина» Михайла Мулика. Похорони були державні, мер міста, люди у фашистській формі – все як треба. Обіцяли відкрити меморіал. За вашої влади не лише грабують, а й повністю узаконюють фашизм та фашистів. Біда у нашому домі! Треба вставати на захист української землі. Фашизм не пройшов в 1945 году и сейчас не пройдет! Конец фашизма один. Слава Украине той, которая покончит с фашизмом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Дуже шкода, що представники народу України зараз не можуть бути в цьому залі. Насправді нікому в цьому залі не

цікаво, що говорять депутати, лідери фракцій з трибуни. Справа іде тусовка уряду, де вирішують свої лобістські питання прямо в залі, не відходячи від каси, на робочих місцях немає, практично, двох третин народних депутатів, в залі – базар-вокзал. І це в той час, коли для країни вибрали діаметрально невірну стратегію життя.

Учора ми намагалися сказати Прем'єр-міністру і його міністрам про те, що зараз не можна продавати порти, аеропорти, землю, не можна приймати такий кодекс про працю, який вони пропонують. Ми хотіли поговорити про те, що вже з березня відбудуватиметься падіння виробництва, і вперше в історії України майже на 25 відсотків провалений бюджет з січня, провалений бюджет 2019 року. Ви знаєте, що вчора гірники шахти «Капітальна» о 20.00 почали бастування під землею, залишилися там, вимагаючи виплати заборгованості по заробітній платі, яка становить 1,6 мільярда гривень, а понад 3 мільярди – становить заборгованість всім, хто сьогодні працює в економіці України. Країна йде до повного розвалу. Херсонський і Миколаївський порти віддані іноземним корпораціям назавжди, Львівський аеропорт, який не потребує ніяких вкладень і інвестицій, є прибутковим, також віддається в концесію. Іде приватизація прибутку. Що ми робимо з країною?! Хочу сказати, що надії на те, що цей уряд і Президент змінять курс на правильний заради України та людей, немає. І зараз нам треба боротися.

У середу або четвер вони хочуть за скороченою процедурою прийняти законопроект про продаж землі в цілому. Вони хочуть порушити всі регламентні основи і за 40 хвилин прийняти рішення про повний продаж сільськогосподарської землі України, а також лісів, водойм, заповідників і таке інше. Прийшла сарана в Україну, і її треба зупинити!

Тому зараз хочу звернутися до країни, до всіх людей доброї волі: піднімайтеся на боротьбу! (*Оплески*).

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Радущкий Михайло Борисович, фракція «Слуга народу».

РАДУЦЬКИЙ М.Б., голова Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний головуєчий! Шановні колеги! Щороку 4 лютого відзначається Всесвітній день боротьби проти раку, метою якого у всьому світі є підвищення обізнаності населення про рак, як про одне із найстрашніших захворювань сучасності, та необхідності його вчасної діагностики і лікування.

На жаль, Україна посідає друге місце в Європі за темпами поширення раку. Лише за останні 10 років кількість онкохворих у нашій державі зросла на 25 відсотків, щорічно виявляють у дорослих – понад 140 тисяч нових випадків захворювань, у дітей – 1000. Нині в Україні на обліку перебуває 1 мільйон

хворих на злоякісні новоутворення, із них майже 6000 – діти. Злоякісні новоутворення займають друге місце у структурі смертності населення України. Девіз Всесвітнього дня боротьби проти раку в 2019-2021 роках – «Я є і буду». Нашим завданням є привернення уваги широкої громадськості до боротьби з раковими захворюваннями і заклик небайдужих політиків ставитися до раку як до одного із політичних пріоритетів. Адже загальновідомо, що виникненню майже 50 відсотків ракових захворювань можна було б запобігти, дотримуючись елементарних норм здорової поведінки та роблячи вчасно діагностику.

Як голова Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування я прошу вас, шановні колеги, не стояти осторонь світової боротьби з цим жахливим захворюванням. До речі, 12 лютого Комітетом з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування ініційовано проведення парламентських слухань на тему: «Організація протиракової боротьби в Україні. Проблеми та шляхи їх вирішення». Запрошуємо всіх небайдужих долучитися.

І ще одне. Я закликаю парламент розробити і прийняти державну програму на 10-15 років щодо боротьби з раком в Україні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, всі бажаючі виступили, переходимо до розгляду питань порядку денного.

Прошу запросити народних депутатів до сесійного залу.

Шановні колеги, на ваш розгляд пропонується проект Постанови «Про порядок денний третьої сесії Верховної Ради України... Що?»

Шановні колеги, надійшла заява від двох фракцій з вимогою про оголошення перерви, яку готові замінити виступом.

Арешонков Володимир Юрійович. Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Добрий день, шановні колеги! Депутатська група «Довіра», підкреслюю, депутатська група, яка, нагадую тим, хто не знає, відповідно до Регламенту Верховної Ради України функціонує на правах депутатської фракції, має ті самі права, що й фракція.

Ми цілком підтримуємо тезу Голови Верховної Ради України про те, що друга сесія була успішною, поважалися думки і права всіх, починаючи від малих депутатських груп і фракцій, закінчуючи великими. Єдність думки під час прийняття рішення, взаємоповага, толерантність – ці прості демократичні красиві слова і речення мають діяти.

Тепер конкретно щодо теми, яку піднімає депутатська група «Довіра». Представники нашої групи – фракції досі не представлені в ряді комітетів Верховної Ради. Звертаюся до Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України: будь ласка, розгляньте на своєму засіданні це питання, визначіться з введенням наших колег до складу діючих комітетів. Вони мають ефективно працювати, виконувати свої обов'язки. Це стосується і членства депутатської групи «Довіра» в Постійній делегації у Парламентській асамблеї Ради Європи. Ми отримали відповідь від Комітету з питань закордонних справ про те, що делегацію вже сформовано, начебто це постійний орган, і тему закрито. Ні, шановні колеги. У зв'язку з тим, що депутатська група «Довіра» була утворена пізніше, ми вимагаємо, щоб наші представники були представлені в усіх діючих органах, що відповідатиме чинному законодавству.

І насамкінець. Звертаюся до комітету, про який я вже згадував. Досі не розпочала своєї роботи група з міжпарламентських зв'язків з Республікою Білорусь. Якщо хтось вважає, що це другорядне і неважливе, то особисто я так не вважаю. Питання налагодження взаємних економічних, політичних зв'язків з нашими сусідами є надзвичайно важливим.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до розгляду питань порядку денного.

Вашій увазі пропонується проект Постанови «Про порядок денний третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» ([№ 2835](#)). Щоб затвердити узгоджений порядок денний, необхідно набрати 226 голосів народних депутатів України.

Колеги, прошу зайняти свої робочі місця і приготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про порядок денний третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» (№ 2835).

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Партія «Слуга народу» – 211, «Опозиційна платформа – За життя» – 1, «Європейська солідарність» – 0, «Батьківщина» – 0, «За майбутнє» – 15, «Голос» – 13, «Довіра» – 0, позафракційні – 6. Дякую.

Артур Володимирович Герасимов з процедури.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний пане головуєчий! Шановні колеги! Я розумію, згідно з Регламентом ви можете не проводити обговорення цього питання. Але, все-таки, зважаючи на велику важливість порядку денного сесії,

до якого включаються законопроекти представників фракцій, а, точніше, не включаються законопроекти представників опозиційних фракцій, наприклад, законопроект про податок на виведений капітал, я просив би законопроекти такого рівня обов'язково приймати, як мінімум, з обговоренням за скороченою процедурою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, по-перше, ми проводили обговорення на засіданні Погоджувальної ради, а по-друге, ще раз наголошую, зараз опрацьовується, і, думаю, на цьому тижні ми отримаємо План законодавчої роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання, де ці питання так само будуть відображені.

Шановні колеги, на ваш розгляд пропонується проект Постанови «Про звільнення Бабак Альони Валеріївни з посади Міністра розвитку громад та територій України» ([№ 2767](#)).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Слово для доповіді надається Прем'єр-міністру України Гончаруку Олексію Валерійовичу.

ГОНЧАРУК О.В., Прем'єр-міністр України. Колеги, вітаю вас з початком нової сесії! Вважаю, минула сесія була дуже продуктивною. Дякую за співпрацю. Ми зробили дуже багато крутих, правильних речей.

Шановні народні депутати, зараз вам пропонується проект Постанови «Про звільнення Бабак Альони Валеріївни з посади Міністра розвитку громад та територій України». Хочу трохи прояснити ситуацію.

Наша шановна колега Альона Валеріївна Бабак за власним бажанням написала заяву про її звільнення з відповідної посади. Очевидно, і ми всі розуміємо, що в цьому році питання децентралізації є одним із ключових, тому, якщо можна, я хотів би представити вам...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Валерійовичу, це наступне питання.

ГОНЧАРУК О.В. Добре. Я хочу подякувати Альоні Валеріївни за ту важку роботу, яку вона виконувала протягом чотирьох місяців (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексію Валерійовичу (*Шум у залі*).

Михайле Миколайовичу, ми знаходимося в розгляді питання. Після завершення перейдемо до процедури (*Шум у залі*).

Сергію Володимировичу, Альона Валеріївна також матиме слово для виступу. Зараз виступить голова комітету, як це передбачено Регламентом. Ви ж знаєте Регламент краще за мене.

Слово надається голові Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Ключку Андрію Андрійовичу.

КЛЮЧКО А.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги, шановні народні депутати! За дорученням Голови Верховної Ради України Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування розглянув на своєму засіданні 17 січня 2020 року подання Прем'єр-міністра України щодо звільнення Бабак Альони Валеріївни з посади Міністра розвитку громад та територій України, внесене на розгляд Верховної Ради України 16 січня 2020 року.

Комітет відзначає, що внесення такого подання Прем'єр-міністром України відповідає положенням пункту 2 частини першої статті 18 Закону України «Про Кабінет Міністрів України». Водночас Верховна Рада України, керуючись положеннями пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України, має розглянути зазначене подання та може прийняти рішення про звільнення члена Кабінету Міністрів України із займаної посади.

Всебічно обговоривши питання, комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України звільнити Бабак Альону Валеріївну з посади Міністра розвитку громад та територій України, прийнявши в цілому проект постанови № 2767. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово для виступу надається міністру розвитку громад та територій України Бабак Альоні Валеріївні.

БАБАК А.В., міністр розвитку громад та територій України. Дякую парламенту України за надану мені довіру служити народу України на посаді міністра розвитку громад та територій України. Я щиро дякую Президенту України, Прем'єр-міністру України, своїм колегам за професійну і ефективну співпрацю. Я попросила слова для того, щоб сказати тим людям, яких я назвала б сьогодні «злопыхателями» в будівельній сфері, які обплутали її, як спрут, і, думаю, хотіли би дуже радіти на моїх кістках після цього звільнення, – не вийде! (*Оплески*). Не вийде, тому що те, що розпочато цим урядом, Міністерством розвитку громад та територій України, Офісом Президента щодо боротьби

з корупцією у будівельній галузі, у сфері архітектурно-будівельного контролю не має зворотного шляху (*Оплески*). Правоохоронні органи, які в прямій підпорядкованості Президенту України, розпочали системну боротьбу з тими, хто сьогодні через різні клани намагається розгойдати ситуацію як в Офісі Президента, так і в уряді, і спекулюють на цьому. Правоохоронні органи бачать, як через підставні організації намагаються звільнити людей в ДАБІ. Підставними я називаю кишенькові громадські організації «Стоп Свавільлю», «Громадська правда». Певні люди, які сьогодні в системі ДАБІ продовжують працювати, пишуть кляузи, щоб залишити сферу свого впливу.

Я хочу звернути увагу, що за всіма вами сьогодні слідкують. Слідкують належним чином і за тими, хто в інших кланах сьогодні через «бандюків» погрожує окремим людям, щоб вони не виходили на роботу. Я...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте 10 секунд для завершення.

БАБАК А.В. Також хочу сказати тим, хто розпочав боротьбу зі мною в пресі через анулювання дозволів на будівництво на вулицях Вільшанській і Гоголівській у Києві і скоро почне будівництво біля Палацу «Україна» і на вулиці Івана Франка, що друзі-кияни не стоятимуть осторонь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую (*Шум у залі*).

Дайте ще 10 секунд.

БАБАК А.В. Те, що я йду з цієї посади, не означає, що Президент припинив боротьбу з вами. Уся система запущена. Бійтеся! Вам не буде місця в будівельній галузі! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Альоно Валеріївно.

Шановні колеги, є необхідність в обговоренні цього питання? Є. Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Величкович Микола Романович.

Олексій Олексійович Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). «Європейська солідарність», північ Одещини. Шановні друзі! Що ми бачимо? В уряді змінюються кадри, змінюються міністри. Але, чому, ми так і не почули відповіді. Чому пані Альона написала заяву? Ми не розуміємо цього! Щойна вона сказала, що веде боротьбу з будівельною мафією. То, виходить, будівельна мафія примусила Прем'єр-міністра Гончарука отримати заяву від пані Альони і винести це питання сюди, в сесійний зал? (*Оплески*). Виходить так, що людина бореться з мафією, а Прем'єр-міністр прибирає її з уряду. То, Прем'єр-міністр за мафію?

Пані Альоно, називайте імена. Ви назвали адреси, які не всі кияни знають. Імена! Знаєте, як у тому фільмі: «Імя, сестра, імя!». Ми хочемо почути, хто ці люди, хто ця мафія, яка хоче далі знущатися над державою, забудовувати парки, сквери, знищувати наші міста. Ми хочемо почути імена. Пані Альоно, я не здивований, що зараз звільняють саме вас, бо ви, вважаю, є одним із небагатьох реально професійних урядовців, і я ставлюся до вас з великою повагою.

Що ж виходить? Коли нам казали, що буде підсилення уряду, то що мали на увазі? Приберуть небагатьох професійних людей і людей, які хочуть боротися з мафією, а залишать виключно профанів, «дебілів», з «пустотою в голові і туманом»? Що ж це буде за уряд в нашій державі? Я цього не розумію і не сприймаю.

Наша фракція не голосувала за цей Кабінет Міністрів, але зараз ми також не будемо голосувати за звільнення людини, чия провина в тому, що вона почала боротися з мафією. Ось реальна правда Зеленського і його команди. Вони за мафію і знищують тих, хто з мафією бореться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Власенко Сергій Володимирович.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Я давно знаю пані Альону Бабак, ще по роботі в попередньому складі парламенту. Це абсолютно порядна, фахова і чесна людина.

Пані Альоно, я зараз згадую Олега Березюка, керівника вашої колишньої фракції, який казав, що його часто охоплює когнітивний дисонанс, тобто роздвоєння особистості. Зараз у мене також роздвоєння особистості. По суті, з трибуни Верховної Ради ви заявили про злочин, який скоюється проти вас. Вас цькують за те, що ви боретеся з корупцією, що у сфері, яку ви курували, якою ви керували, здійснюється шалена корупція. Натомість вас не підтримує ця зала, Прем'єр-міністр вносить подання про ваше звільнення, і на ваше місце призначатимуть іншу особу.

Тому зараз з цієї трибуни я звертаюся до керівників Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро з тим, щоб врахували виступ міністра Альони Бабак, як заяву про злочин, і розібралися з тим, що ж там відбувається, хто їй погрожує, хто впливає на роботу міністра, на роботу Прем'єр-міністра з цього питання.

Фракція «Батьківщина» – фракція опозиції не голосуватиме за звільнення Бабак. І я закликаю кожного, у кого є честь і совість, насамперед із фракції «Слуга народу», не голосувати за звільнення людини, яка, за її словами, розпочала і продовжує реформи у цій галузі. За що її звільняють? Пані Альона виступила, але, вибачте, так і не сказала, чому вона йде з цієї посади. Прем'єр-міністр

також цього не сказав. Ми взагалі не розуміємо, що у вашому Кабміні відбувається.

Я звертаюся до фракції «Слуга народу» з проханням не підтримувати цього подання. Давайте залишимо пані міністра на посаді, дамо їй час для звіту щодо її роботи, заслухаємо, як вона бореться в ДАБІ, і потім приймемо рішення. Прошу підтримати її на посаді.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, шановний головуєчий. Шановні колеги, вітаю вас з початком роботи третьої сесії Верховної Ради дев'ятого скликання! На жаль, розпочинаємо нашу роботу з досить непривабливої, неприємної процедури, як відставка, мабуть, єдиного професіонала у вашому Зе-уряді.

Ви знаєте, я є політичним опонентом пані Альони. Вона представляла у Верховній Раді України фракцію, з якою ми опонували з першого до останнього дня. Але в питаннях, які стосувалися забезпечення комунальними послугами людей, коли ми піднімали питання тарифів, питання справедливого розподілу національних ресурсів, вона виступала проти позицій, у тому числі й своєї фракції, якщо це стосувалося інтересів громадян України. І це є прикладом відповідальності, фаховості і професіоналізму.

Коли призначали уряд, я взяв на себе відповідальність сказати, що єдиним професіоналом у цьому уряді, окрім Авакова, який залишився з попереднього уряду, є саме пані Бабак. Вважаю, її принципова позиція, невідкореність певним процесам стала причиною сьогоднішньої дії, яка Зе-команду тільки зганьбить. Зупиніться, залиште єдиного відповідального професіонала в цьому уряді. Якщо ні, то ганьба!

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лозинський Роман Михайлович.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Що зараз взагалі відбувається? Щойно пані міністр у стінах парламенту чітко сказала, що вона працює під тиском. З її слів треба розуміти, що мотивацією подання заяви за власним бажанням є тиск зовнішній, а якщо зараз парламент і Кабмін не можуть почути відповідь, у чому справа, прізвища, факти, то це вже можна назвати і тиском внутрішнім. Відбувається фікція.

Хочу сказати, що відбулося на засіданні профільного комітету, який розглядав подання про відставку. На жаль, ми не мали можливості почути пані Альону, ми формально пройшли цю процедуру. Але завтра чергове засідання комітету, на якому ми маємо заслухати пані міністра щодо причини її відставки. Ми не можемо в такому форматі розглядати стратегічно важливі кадрові призначення в уряді, ми не можемо звільняти чи призначати людей, як формальність, займатися такими фікціями.

Я хочу подякувати пані міністру за її роботу, тому що зроблено багато як в контексті децентралізації, так і в контексті боротьби з будівельною мафією. Якщо зараз парламент прийме рішення про звільнення міністра без заслуховування конкретних причин, фактів і підстав для такого звільнення, то це залишається лише фікцією, а так парламент працювати не може.

Фракція «Голос» не голосувала за цей уряд, не голосуватиме і за відставку міністра пані Альони Валеріївни Бабак.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Батенко Тарас Іванович, депутатська група «За майбутнє», з мотивів.

БАТЕНКО Т.І. Шановні колеги! Депутати-мажоритарники попереднього скликання добре знайомі з пані Альоною Бабак. Хочу відзначити її принциповість, професіоналізм і порядність, які вона, я переконаний, продемонструвала у своїй роботі в уряді. Але, на жаль, сьогодні ці речі не зовсім сумісні, тому що система з'їдає таких професійних міністрів як пані Альона Бабак, яка наважилася боротися зі «смотрящими». Як бачимо, епоха «смотрящих» не канула в лету, останні десятиріччя існує і процвітає.

Ми нещодавно поміняли ДБР, прийняли новий Закон «Про Державне бюро розслідувань». Давайте дамо доручення Державному бюро розслідувань розібратися за фактом заяви міністра пані Альони Бабак, підведемо ризику під епохою «смотрящих». Депутатська група «За майбутнє» утримається щодо даного питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Бакунець. Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово! Шановні колеги народні депутати! Я також є виходцем з гарної великої родини – політичної партії «Об'єднання «Самопоміч». Пан Олег Березюк неодноразово заявляв, що «Самопоміч» вирощує добрих, чесних людей, і однією із них є пані міністр Альона Бабак. Вона насправді професійна, чесна, порядна, якісна

міністерка, яка завжди чує, чула і, напевно, чутиме нас, депутатів-мажоритарників. Сьогодні вона заявила про тиск на неї, заявила про боротьбу з корупцією. І ганьба тій системі, яка хоче її звільнити, бо це буде кінець боротьби з корупцією в цій галузі точно. Наша група утримається.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Усі виступили?

Прошу запросити народних депутатів до залу.

Зараз я дам ще 1 хвилину для виступу, пані міністр дуже просить слова. Але, якщо дозволите, скажу декілька слів.

Шановні колеги, це не відставка, а заява за власним бажанням. Ми ж не висловлюємо якусь недовіру компетентному міністру. Давайте не маніпулювати.

Будь ласка, Альоно Валеріївно, у вас 2 хвилини.

БАБАК А.В. Шановний парламенте! Заява написана мною за власним бажанням, тому що так треба і важливо на цей момент. Це моє особисте рішення (*Шум у залі*). Я прошу не спекулювати цим.

Що означає, що система на мене тисне? Не тисне на мене система, правозахисні органи зараз мене захищають, немає в цьому проблем. Усі факти, які я озвучила, на розгляді відповідних органів з усіма необхідними документами і поданими заявами людей, на яких чинився безпосередній тиск. Всьому цьому правоохоронною системою буде надано оцінку. Я не можу зараз говорити те, щодо чого ще немає закритих рішень.

Тому я прошу зважити на мою волю і відпустити мене з Богом. Дуже прошу вас це зробити. Я сказала, що сьогодні Президент особисто тримає під контролем всю цю систему. Правоохоронні органи вивчають усі справи, я їх озвучила, але не всі, усе зараз на дослідженні. Тому, шановні, припиніть, будь ласка, спекуляції і дайте мені свободу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую (*Шум у залі*).

Ні, були виступи. Михайле Миколайовичу, ні.

Шановні колеги, переходимо до голосування. Прошу приготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про звільнення Бабака Альони Валеріївни з посади Міністра розвитку громад та територій України» ([№ 2767](#)).

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 266.

Рішення прийнято.

Дякую, Альоно Валеріївно.

Переходимо до наступного питання порядку денного.

Шановні колеги, вашій увазі пропонується проект Постанови «Про призначення Шмигалья Дениса Анатолійовича Віце-прем'єр-міністром України – Міністром розвитку громад та територій України» ([№ 2768](#)).

Є пропозиція розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 262.

Рішення прийнято.

Слово для доповіді надається Прем'єр-міністру України Гончаруку Олексію Валерійовичу.

ГОНЧАРУК О.В. Шановний парламенте! Робота продовжується. Я хочу ще раз подякувати Альоні Валеріївні за роботу, а боротьба з корупцією, як вона сказала, не припиниться, ставатиме щодня сильнішою і сильнішою.

Фокус цього міністерства зараз важливо спрямувати на питання децентралізації. Протягом п'яти місяців ми дуже тісно працювали з головами обласних державних адміністрацій, було безліч завдань, під час виконання яких найкраще серед голів обласних державних адміністрацій проявив себе Шмигаль Денис Анатолійович, кандидатуру якого я пропоную вам призначити на посаду Віце-прем'єр-міністра – Міністра розвитку громад та територій України. Чому? Дуже просто. Ця людина прекрасно розуміє, як працює регіон, є чудовим менеджером. Фокус роботи міністерства зараз зміщується на пріоритет у цьому році – децентралізацію, а саме створення спроможних громад.

Реформа будівельної галузі не залишиться упослідженою. Робота, проведена Альоною Валеріївною і командою уряду загалом, передбачає: запровадження параметричного методу в будівництві, створення системи індивідуальної відповідальності архітекторів, створення системи стратегічного планування територій. Усе це буде продовжено, воно вже є на рівні концептуальних документів, окремі проекти, як, наприклад, «Прозора ДАБІ», вже запущені. За підтримки Дениса Анатолійовича, за підтримки добре відомого вам колеги Михайла Федорова, який відповідає за цифрову трансформацію країни, продовжуватиметься впровадження всіх проектів і точно не зменшиться їх ефективність.

Сьогодні я прошу вас підтримати нову людину в нашому уряді – Шмигалья Дениса Анатолійовича. Переконаний, він серйозно підсилить нашу спільну команду.

Дякую вам за довіру.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексію Валерійовичу.

Слово для співповіді надається голові Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Клочку Андрію Андрійовичу.

КЛОЧКО А.А. Шановний Голово! Шановні народні депутати України! За дорученням Голови Верховної Ради України Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування розглянув на своєму засіданні 17 січня 2020 року подання Прем'єр-міністра України про призначення Шмигала Дениса Анатолійовича віце-прем'єр-міністром України – міністром розвитку громад та територій України, внесеного на розгляд Верховної Ради України 16 січня 2020 року.

Комітет відзначає, що внесення такого подання Прем'єр-міністром України відповідає положенням пункту 12 частини першої статті 85, частини четвертої статті 114 Конституції України. Водночас Верховна Рада України, керуючись положеннями пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України, має розглянути зазначене подання та може прийняти рішення про призначення запропонованої кандидатури на посаду члена Кабінету Міністрів України.

Всебічно обговоривши питання, комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України призначити Шмигала Дениса Анатолійовича віце-прем'єр-міністром України – міністром розвитку громад та територій України, прийнявши в цілому проект постанови № 2768.

Денис Анатолійович виступив на засіданні комітету. Зауважень немає. Я впевнений, ця людина продовжить державну справу, достойно займатиме дану посаду. Прошу підтримати.

Дякую всім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово для виступу надається Шмигалю Денису Анатолійовичу. Регламент – 2 хвилини.

ШМИГАЛЬ Д.А., кандидат на посаду віце-прем'єр-міністра України – міністра розвитку громад та територій України. Добрий день, шановний пане Голово Верховної Ради України, шановний пане Прем'єр-міністре України, шановні народні депутати, шановні члени Кабінету Міністрів, шановні українці! Дякую за довіру. Займати таку посаду – це велика честь і відповідальність. Звичайно, реформи і розпочатий рух будуть продовжені. Є довіра від Президента, Кабінету Міністрів, народу України, тому ключові напрями, пріоритети міністерства та Кабінету Міністрів, які вже розпочаті і знаходяться в активній фазі, а це реформи і будівельної галузі, і галузі житлово-комунального господарства, це і ключовий суспільний великий пріоритет – реформа адміністративно-територіального устрою України, яка потребує великого соціального діалогу і завершення в цьому році, продовжуватимуться впроваджуватися.

Радий, що маю честь приєднатися до команди Кабінету Міністрів під керівництвом Олексія Гончарука. Дякую Президенту за довіру. Дякую народу України. Дякую вам.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, я так розумію, є необхідність в обговоренні. Тому прошу записатися на виступи від фракцій і груп: два – за, два – проти.

Лабунська Анжела Вікторівна.

ЛАБУНСЬКА А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Сергію Власенку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Шановні колеги, когнітивний дисонанс в парламенті продовжується. Щойно виступав Прем'єр-міністр, який сказав, що міністр молодець, проводила реформи, робила все правильно і гарно, але ми її звільняємо. Ну, абсолютно логічна заява. Напевно, для пана Прем'єр-міністра логічна, оскільки, як він сам каже, є профаном в економіці, то, думаю, він профан і в логіці, і в юриспруденції.

Я абсолютно не знаю шановного пана кандидата, не знаю, наскільки це фахова людина. Я хотів би почути від пана кандидата, що він конкретно робитиме. Тому що загальні фрази – «за все хороше, проти всього поганого» – ми постійно чуємо з цієї трибуни від представників виконавчої гілки влади. Натомість хотілося би почути конкретні кроки і конкретні пріоритети в роботі цього надважливого міністерства.

Хочу звернути увагу ще на один момент, на який, напевно, мало хто зважає. Це перший кандидат, який кандидує на посаду віце-прем'єр-міністра. Тобто це продовження мавпування структури уряду попередньої влади. Давайте чесно скажемо, що цей уряд нічого нового не робить, продовжує робити все те, що робили попередні уряди, що цей Президент продовжує робити те, що робив попередній Президент. Ніякої зміни політичної стратегії в державі не відбулося, ця влада продовжує хибну стратегію попередньої влади, нічого не змінилося.

Тому «Батьківщина» як опозиційна фракція не підтримуватиме цього кандидата, не голосуватиме за нього. Закликаємо всі інші опозиційні фракції не голосувати, не вчиняти так, що декілька опозиційних фракцій сказали, що голосувати за звільнення не будуть, а на табло висвітилося, що вони підтримали, і саме їхніми голосами було звільнено з посади Альону Бабака.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Батенко Тарас Іванович.

БАТЕНКО Т.І. Шановні друзі! Користуючись нагодою присутності в цьому залі Прем'єр-міністра України, ми хочемо нагадати, що Президент

України давав доручення Прем'єр-міністру до 4 лютого відзвітувати щодо ціни у платіжках на газ і тепло, щодо реформування міністерств та в цілому щодо тих драконівських заробітних плат, які мають топ-чиновники і окремі міністри.

Пане Прем'єр-міністре, сьогодні 4 лютого і ви маєте слухну нагоду розповісти про це парламенту як вищому законодавчому органу. Це перше.

Друге. Ми також знайомі з паном Денисом Шмигалем, знаємо його як професіонала своєї справи. Вважаємо, це правильне підвищення для категорійності процесу завершення адмінтериторіальної реформи. Сподіваємося, що за його керівництва адмінтериторіальну реформу буде якісно продовжено і завершено, ніхто із малих містечок, сіл, ОТГ не буде упосліджений, навпаки, буде більша захищеність територіальних громад на місцях.

Хочу просити майбутнього віце-прем'єр-міністра України звернути увагу на таку інституцію, як Фонд енергоефективності, в бюджеті якого закладено 4 мільярди гривень, і посприяти тому, щоб малі містечка отримали належні кошти на утеплення будинків. Якщо такі кошти віддамо великим містам, а малі міста їх не дочекаються, це буде великим мінусом для збереження потенціалу малих міст. Вважаю запропоновану кандидатуру достойною, ми можемо її підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Піпа.

Лозинський Роман Михайлович.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М. Шановні колеги! Сьогодні розпочато роботу третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Ми всі маємо розуміти, що одним із ключових пріоритетів протягом цієї сесії, всього скликання, має бути завершення реформи місцевого самоврядування, остаточний ефективний підсумок всього процесу децентралізації в країні.

Фракція «Голос» відзначає позитивом те, що одним із пріоритетів уряду визначено завершення реформи місцевого самоврядування, ефективно завершення децентралізації. Очевидно, статус віце-прем'єра в цьому випадку допомогатиме і буде корисним, тому цю частину рішення про призначення ми цілком підтримуємо. Але фракція «Голос» не голосувала за призначення цього уряду, ми не входимо до коаліції, і за це призначення наша політична сила також не голосуватиме. Разом з тим, ми розуміємо важливість завершення реформи місцевого самоврядування, тому, незважаючи на фракційну приналежність, на ті чи інші фракційні дебати, ми співпрацюватимемо з новопризначеним віце-прем'єр-міністром – міністром, всіма силами нашої та всіх опозиційних фракцій впливатимемо на те, щоб у нас була дискусія щодо децентралізації, щоб всі конструктивні пропозиції, які мають громади, були враховані і відображені в новому законі про адміністративно-територіальний устрій, щоб були змінені і чітко встановлені перспективні плани з дотриманням всіх консультацій, які зараз

проводяться, щоб прокляття, яке було зі змінами до Конституції щодо децентралізації, було знято протягом цієї сесії. Фракція «Голос» сподівається, що і міністр, і весь Кабінет Міністрів будуть тут платформою для дискусії, щоб не було таких казусів, як минулого місяця.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). «Опозиційна платформа – За життя». Зважаючи на призначення міністра в таке важливе відомство, яке стосується без виключення усіх регіонів України, маємо звернути увагу на дуже важливі речі.

Перше і найважливіше. Програмою, яка була затверджена і проголосована Верховною Радою України, передбачалося подолання регіональної диференціації. Про що йдеться? Наприклад, в одному регіоні середня заробітна плата становить – 12 тисяч гривень, в іншому – 8000, то вирівнювання цих показників визначалося, як пріоритет діяльності цього Кабінету Міністрів. Але за рік чи за півроку я не побачив результатів цієї діяльності.

Другий не менш важливий момент – тарифна політика. Ми знаємо, що є регіони, де тариф на опалення становить, наприклад, 38,55 гривень за метр квадратний, в інших – значно вищий, іноді перевищує у 1,5-2 рази. Цього не повинно бути!

Третій дуже важливий момент стосується зайнятості. Ми бачимо внутрішню трудову міграцію, яка також має бути подолана.

Це проблеми регіональної економічної політики.

Тепер стосовно житлово-комунального господарства і питань будівництва. Ми знаємо, що в нас в аварійному стані знаходиться значна кількість об'єктів житлової нерухомості, в критичному стані – транспортна інфраструктура. Але найважливіше те, що понад 80 відсотків водопровідно-каналізаційного господарства знаходиться у критично зношеному стані. А це означає, що профільне міністерство має запропонувати відповідні профільні галузеві регіональні програми щодо подолання цих наслідків.

І ще один дуже важливий момент. Щодо стимулювання економічного розвитку регіонів мають бути визначені пріоритетні галузі для розвитку регіонів. І тоді ми побачимо реальне економічне піднесення регіонів, а не примітивну бюджетну децентралізацію – зменшення доходів місцевих бюджетів і міжбюджетних трансфертів у бюджеті України на 2020 рік.

Дякую. Наша фракція не голосуватиме за даний проект постанови.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу.

Усі бажаючі виступили? Переходимо до голосування.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця і приготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про призначення Шмигаль Дениса Анатолійовича Віце-прем'єр-міністром України – Міністром розвитку громад та територій України» ([№ 2768](#)).

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 278.

Рішення прийнято (*Оплески*).

Шановні народні депутати! Відповідно до статті 10 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» особа, призначена на посаду члена Кабінету Міністрів України, у день свого призначення перед вступом на посаду складає на пленарному засіданні Верховної Ради України присягу.

Для складання присяги на трибуну запрошується Денис Анатолійович Шмигаль – віце-прем'єр-міністр України – міністр розвитку громад та територій України.

ШМИГАЛЬ Д.А., *віце-прем'єр-міністр України – міністр розвитку громад та територій України*. Присяга члена Кабінету Міністрів України.

«Я, Шмигаль Денис Анатолійович, усвідомлюючи високу відповідальність члена Кабінету Міністрів України, урочисто присягаю на вірність Українському народові. Зобов'язуюся додержуватися Конституції України та законів України, зміцнювати суверенітет і незалежність України, обстоювати права і свободи людини та громадянина, дбати про добробут Українського народу, сталий демократичний розвиток суспільства».

4 лютого 2020 року. Особистий підпис ставлю в присутності народних депутатів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановний віце-прем'єр-міністре, я вас вітаю! Бажаю вам плідної та успішної роботи.

Шановні колеги, переходимо до наступного питання порядку денного. На ваш розгляд вноситься проект Постанови «Про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи)» ([№ 1017/П1](#)).

Згідно зі статтею 149 Регламенту Верховної Ради України питання про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до Конституції України розглядається за процедурою повного обговорення.

Слово для доповіді надається заступнику голови Комітету з питань правової політики Ользі Володимирівні Совгірі.

СОВГИРЯ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Відповідно до частини п'ятої статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» Комітет з питань правової політики повторно розглянув на своєму засіданні 13 січня 2020 року (протокол № 18) поданий Президентом України як невідкладний проект Закону «Про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи)» ([№ 1017](#)) від 29 серпня 2019 року і висновок Конституційного Суду України від 16 грудня 2019 року № 8-в/2019 та встановив таке.

Метою запропонованих законопроектом змін є реформування окремих аспектів статусу парламенту з метою оптимізації загальних засад статусу єдиного органу законодавчої влади.

Пропонована законодавча ініціатива має на меті внесення необхідних змін до статей 76 та 77 Конституції України.

Постановою Верховної Ради від 3 вересня 2019 року законопроект включено до порядку денного другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та направлено до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо відповідності його вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

У своєму висновку від 16 грудня 2019 року № 8-в/2019 Конституційний Суд України визнав законопроект таким, що відповідає вимогам статей 157, 158 Конституції України.

Враховуючи викладене, а також положення статті 155 Конституції України Комітет з питань правової політики вирішив переглянути свій висновок від 18 грудня 2019 року та ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді за результатами повторного розгляду попередньо схвалити поданий Президентом як невідкладний законопроект про внесення змін до статей 76, 77 Конституції України.

Доповідачем від комітету з цього питання на пленарному засіданні визначено заступника голови комітету Совгірю О.В. Відповідні матеріали додаємо, просимо розглянути.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольго Володимирівно. Шановні колеги, чи є запитання до доповідача? Є.

Прошу записатися на запитання. Регламент – до 3 хвилин.
Слово надається народному депутату Власенку Сергію Володимировичу.

ВЛАСЕНКО С.В. Шановна пані Совгіря, ви дуже полум'яно розказували про правильний висновок Конституційного Суду. Але висновок Конституційного Суду містить прямі і жорсткі застереження, а, отже, згідно з процедурою цей законопроект треба передати комітету, про що насправді і ухвалив рішення профільний комітет. Правда, потім, як я думаю, під політичним тиском комітет зненацька передумав і вніс цей законопроект на розгляд до сесійного залу Верховної Ради.

У мене такі запитання. Навіщо ви правильні речі робите в неправильний і незаконний спосіб, даючи можливість потім це оскаржувати в Конституційному Суді, який з великою часткою ймовірності змушений буде прийняти рішення про очевидне порушення процедури під час розгляду законопроекту про внесення змін до Конституції? Чому абсолютно аналогічний висновок Конституційного Суду у справі щодо законодавчої ініціативи народу ми відправляємо комітету, а цей висновок вносимо на розгляд Верховної Ради?

Дякую.

СОВГИРЯ О.В. Шановний Сергію Володимировичу! Право комітету переглянути своє попереднє рішення передбачено частиною п'ятою статті 44 Закону «Про комітети Верховної Ради України», і ви про це чудово знаєте. Це перше.

Друге. Ми виходимо з того, що вичерпний перелік повноважень Конституційного Суду України визначений документом, який називається «Конституція України», і там немає такого повноваження Конституційного Суду, як робити застереження. Повноваження Конституційного Суду – виключно визначати відповідність законопроектів вимогам статей 157, 158 Конституції України. Згідно з висновком Конституційного Суду України законопроект відповідає вимогам статей 157, 158 Конституції України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Осадчуку Андрію Петровичу, фракція політичної партії «Голос».

ОСАДЧУК А.П., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Прошу передати слово Олегу Макарову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Макаров.

МАКАРОВ О.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановна Ольго Володимирівно! Щойно ви всім показали Конституцію. Я показую її вам у відповідь. Але є ще документ, який називається «Регламент Верховної Ради України», в статтях 149 і 150 якого чітко вказано, що має робити Верховна Рада в разі, якщо Конституційний Суд висловив застереження. У даному випадку у своєму висновку Конституційний Суд зазначив п'ять застережень, які комітет розглянув і за результатами розгляду ухвалив рішення відповідно до статей 149 і 150.

Що змінилося після цього? Чому на засіданні комітету ви представили пропозицію щодо скасування законного рішення комітету і прийняття незаконного рішення щодо подальшої роботи і вашої доповіді сьогодні? Скажіть процесуально, процедурно і по суті, яка причина відходу від закону? Порушення...

СОВГИРЯ О.В. Шановний Олегу Анатолійовичу! Рішення комітету не скасовувалося, а переглядалося. Це дві різні підстави. Це перше.

Друге. Ви показали Регламент Верховної Ради України, статтею 1 якого визначено, що організація роботи Верховної Ради встановлюється, все-таки, оцією книжкою, яка називається «Конституція України». А в ній сказано, повторюю, що Конституційний Суд України не має права робити застереження.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Колтуновича Олександра Сергійовича, фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя».

КОЛТУНОВИЧ О.С. Прошу передати слово Німченку Василю Івановичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко Василь Іванович. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). «Опозиційна платформа – За життя». Шановний пане доповідачу! Вже на цьому наголошувалося, і я хотів би, щоб ви сказали, на якій підставі ви ігноруєте положення статей 149 і 150 Регламенту, норми яких зобов'язують розглядати застереження Конституційного Суду. З цього приводу було рішення комітету. На якій підставі ви пішли, по суті, на змішування понять та ухвалення необґрунтованого рішення комітету щодо внесення на розгляд законопроекту, а не прийняття постанови про внесення змін та доповнень до цього законопроекту?

Ви ж розумієте, що це виникне в майбутньому і може бути питанням перегляду і ревізії на предмет конституційності...

СОВГИРЯ О.В. Шановний Василю Івановичу, я ще раз повторюю, пунктом 3 частини першої статті 150 Конституції України чітко визначається, що повноваження Конституційного Суду України ви-черп-но визначаються Конституцією України. Тому Конституційний Суд дає висновок на відповідність законопроекту про внесення змін до Конституції України лише вимогам статей 157 і 158, що він і зробив. У нас є позитивний висновок Конституційного Суду про те, що законопроект відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольго Володимирівно. Прошу сідати на місце.

До слова запрошується народний депутат України, представник Президента в Конституційному Суді України Федір Володимирович Веніславський. Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., *представник Президента України у Конституційному Суді України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Шановна президіє! Шановні народні депутати! Сьогодні ми маємо попередньо схвалити законопроект № 1017 про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України. Неодноразово в цьому залі звучало, що Конституційний Суд України у повній відповідності зі своїми повноваженнями дав висновок про те, що законопроект, запропонований Президентом України, відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України. Усе решта, про що йдеться у висновку Конституційного Суду, є його юридичною позицією, яку Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади, як єдиний орган, який має право розглядати і приймати або не приймати законопроект про внесення змін до Конституції України, може врахувати, може не врахувати.

Комітет Верховної Ради з правової політики рекомендував Верховній Раді України розглянути цей законопроект. Я хочу звернути увагу всіх народних депутатів України на той момент, що багато політичних сил, які сьогодні представлені в українському парламенті, йдучи на вибори, декларували наміри щодо скорочення кількості народних депутатів України, багато політичних сил критикували існуючу в Україні мажоритарно-пропорційну, змішану, виборчу систему саме в частині мажоритарної складової. Тому що, як свідчить практика проведення виборів, саме мажоритарна складова виборчої системи є найбільш корупційно небезпечною, саме через факти масового підкупу виборців окремі кандидати дуже часто ставали депутатами.

На сьогодні, шановні народні депутати, хочу нагадати, парламентом цього скликання був прийнятий Виборчий кодекс, в якому вже і так закріплена пропорційна виборча система. Тобто повернення до мажоритарної складової вже і так, без внесення змін до Виборчого кодексу, бути не може. Але для того, щоб

унеможливити будь-які спокуси в майбутньому ставити під сумнів ефективність або неефективність саме пропорційної виборчої системи, Президент України Володимир Зеленський як суб'єкт права законодавчої ініціативи у повній відповідності до своїх конституційних повноважень вніс на розгляд парламенту законопроект, який ми сьогодні розглядаємо, що закріплює на конституційному рівні пропорційний тип виборчої системи, і це унеможливить будь-які майбутні наміри будь-яких політичних сил повернутися з метою політичної доцільності до мажоритарної складової. Адже ми чудово знаємо історію українського парламентаризму та історію неодноразового змінення типів виборчої системи через законодавче регулювання. Коли провладна політична сила розуміє, що недостатньо голосів виборців для того, щоб отримати більшість у парламенті, починається задіювання адміністративного ресурсу і мажоритарної складової, щоб потім отримати необхідну більшість у парламенті. Тобто сьогодні, шановні колеги, ми маємо унікальну ситуацію, унікальний приклад того, коли Президент України, який має небачений рівень довіри в суспільстві, парламент України, в якому більшість належить саме політичній партії, яка завдячує багато в чому своїми успіхами саме Президенту України, намагаються зробити неможливим у майбутньому ревізію виборчого законодавства і повернення до мажоритарної складової.

Тому я закликаю всіх народних депутатів України попередньо підтримати цей законопроект, щоб ми мали гарантії неможливості повернення до тих негативних практик, які мали місце в попередній історії українського парламентаризму.

Стосовно скорочення кількості народних депутатів до 300 осіб. Як я вже казав, про це неодноразово заявлялося різними політичними силами. Більше того, можна по-різному ставитися до всеукраїнського референдуму, проведеного за народною ініціативою 16 квітня 2000 року, але народ України сказав своє слово: він хоче бачити в парламенті саме 300 народних депутатів. Тому, прийнявши цей законопроект, ми фактично імплементуємо волю українського народу, яку було висловлено на вільному всеукраїнському референдумі і яку ніхто на сьогодні не поставив під сумнів.

Стосовно правових позицій Конституційного Суду України, висловлених у висновку щодо законопроекту № 1017, який ми сьогодні розглядаємо, хочу зауважити, що указом Президента України Володимиром Зеленським у серпні 2019 року було утворено Комісію з питань правової реформи, в якій плідно працюють різні підгрупи, в тому числі з конституційної реформи, систематично проводяться засідання.

Метою роботи цієї комісії є напрацювання системних змін до Конституції України, які мають на меті якісно оновити чинний текст Основного Закону. І, поза всяким сумнівом, позиція Президента України і Комісії з питань правової реформи полягає в тому, що застереження, про які говорять наші політичні опоненти, які, по суті, є правовою позицією Конституційного Суду України, але

які мають певне правове підґрунтя, будуть враховані в майбутньому в Основному Законі.

Хочу звернути увагу, що одним із моментів правової позиції Конституційного Суду України є те, що скорочення кількості народних депутатів України має бути приведено у пропорційну відповідність із кількістю народних депутатів України, які є суб'єктами права звернення до Конституційного Суду України. Президент України погоджується, що треба зменшити кількість народних депутатів, які мають право ініціювати конституційне подання до Конституційного Суду, і в майбутньому процесі оновлення Основного Закону ці положення знайдуть своє відображення.

Стосовно інших застережень. Я хотів би ще раз звернути увагу шановних народних депутатів України на той момент, що Конституційний Суд України сказав, що законопроект № 1017 відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України. Парламент України у своїй діяльності має керуватися нормами Конституції України, які є нормами прямої дії. І парламент на підставі позитивного висновку Конституційного Суду України про відповідність законопроекту вимогам статей 157 і 158 Конституції України має попередньо схвалити цей законопроект.

Тому я звертаюся до всіх народних депутатів з проханням підтримати попереднє схвалення цього законопроекту. Нагадую, для попередньої підтримки нам необхідно 226 і більше голосів народних депутатів.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Федоре Володимировичу.

Шановні народні депутати, чи є запитання до Федора Володимировича? Є. Прошу записатися на запитання. Регламент – 3 хвилини.

Запрошую до слова народну депутатку Белькову Ольгу Валентинівну, фракція політичної партії «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина». Будь ласка.

БЕЛЬКОВА О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Власенку Сергію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко Сергій Володимирович.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане головуючий. Шановний пане представник Президента в Конституційному Суді! У мене запитання дуже просте. Ми сьогодні розглядаємо низку змін до Конституції, щодо яких є висновки Конституційного Суду. Зокрема, окрім висновку щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради і запровадження пропорційної системи виборів, ми будемо розглядати зміни до Конституції стосовно законодавчої

ініціативи народу, щодо яких також є позитивний висновок КС на відповідність вимогам статей 157 і 158, але там є застереження, і ви законно відправили цей законопроект за процедурою, передбаченою статтею 150 Регламенту.

Чому в залі Верховної Ради продовжується когнітивний дисонанс – роздвоєння особистості? Зараз ви розкажете, що абсолютно такий самий висновок треба схвалювати, а інший – треба відправити за іншою процедурою. Чому так?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую за ваше запитання, шановний Сергію Володимировичу. Але я хочу нагадати, що саме ви є членом Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, який дав відповідні рекомендації Верховній Раді України. Рішення комітету ухвалюється більшістю голосів. Якщо комітет вважає за правильне рекомендувати Верховній Раді України саме таким чином прийняти рішення, то це право комітету, а право Верховної Ради України, право народних депутатів, – дослухатися до висновку комітету або прийняти інше рішення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Федоре Володимировичу.

Запрошую до слова народного депутата Князевича Руслана Петровича, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

КНЯЗЕВИЧ Р.П., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановний доповідачу, Федоре Володимировичу, я також член Комітету з питань правової політики, і на засіданні комітету як і Власенко, і Макаров та інші народні депутати голосував проти. Просто досі ми не зрозуміли мотивів, оскільки в нас справді ідентичні висновки Конституційного Суду, і правильними були рішення комітету щодо продовження роботи над відповідними законопроектами, які датовані груднем 2019 року. Однак, на початку січня 2020 року один із законопроектів комітет чомусь вважав за доцільне переглянути. На засіданні комітету ми поставили питання доповідачу, і він сказав, що оскільки змінилася політична позиція, інша політична воля щодо цього законопроекту, то його треба переглянути, а щодо законопроекту [№ 1015](#) позиція не змінилася і ніякої іншої політичної волі немає, щодо нього треба діяти відповідно до норм Регламенту Верховної Ради України. Скажіть, будь ласка, в чому суть цієї політичної волі? Чия це політична воля, і чому вона так вибірково діє?

Дякую.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую за запитання. Хочу ще раз наголосити, що комітет рекомендував розглянути цей законопроект. Висновок Конституційного Суду України позитивний, і у Верховної Ради України, з точки зору

конституційної процедури розгляду законопроекту про внесення змін до Конституції України, жодних перепон щодо розгляду цього законопроекту і попереднього його схвалення на даний момент немає.

Що стосується політичної складової, то, звичайно, громадяни України дуже хочуть, щоб у парламенті було 300 народних депутатів і діяла пропорційна виборча система на постійній основі. Саме тому Президент України Зеленський вніс цей законопроект на розгляд парламенту. Я закликаю всіх народних депутатів України підтримати позицію Президента і комітету і проголосувати за цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Федоре Володимировичу. Прошу зайняти своє робоче місце.

Шановні колеги, переходимо до обговорення. Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи.

Запрошую до слова народного депутата Шуфрича Нестора Івановича, фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя».

ШУФРИЧ Н.І. Прошу передати слово Німченку Василю Івановичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко Василь Іванович. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. «Опозиційна платформа – За життя». Шановні колеги! Я хотів би зацентувати увагу на тому, що в зал Верховної Ради знову зайшла турбулентність застосування процедур прийняття законів, тим паче законів, пов'язаних з внесенням змін до Конституції. Скажіть, будь ласка, чи є де-небудь такий, як у нас, приклад, щоб за чотири місяці, по суті, була видозмінена Конституція на предмет її діяння? Це перше.

Друге. Доповідач, наголошуючи на наявності волі у Президента, мав доповнити, що ця воля повинна базуватися на законі та процедурах, а не на політичній доцільності.

«Опозиційна платформа – За життя» за скорочення кількості народних депутатів. Хочу поінформувати своїх молодих колег, що в 2000 році нашою політичною силою, коли проводився референдум, ставилося питання щодо необхідності 300 народних депутатів. Тому посилатися на обставини, що «Опозиційна платформа – За життя» переслідує якусь ціль, – неетично, незаконно і аморально.

Далі. Якщо ми говоримо про внесення змін до Конституції, то я хотів би звернути увагу своїх колег з Комітету з питань правової політики, які вважають, що рішення Конституційного Суду не мають, по суті, юридичної сили, на те, що Конституційний Суд захищає не права і свободи громадян, а верховенство Конституції. І якщо у висновку Конституційного Суду були застереження до цього законопроекту, то, мабуть, є проблеми, а вони є. Подивіться, зі статті 76 Конституції випало питання щодо принципів виборів, а це основоположний

фундамент демократії. У чому не правий Конституційний Суд, викладаючи застереження щодо того, як бути з тим, що ви додали до статті 76...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василю Івановичу.

Слово надається народній депутатці Софії Романівні Федині.

Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. «Європейська солідарність», Одещина. Шановні друзі! Ми зараз розглядаємо надзвичайно важливе питання – зміна Конституції держави – Основного Закону нашої держави. Що ж нам пропонують? Зменшення кількості народних депутатів, щоб було не 450, а 300, бо це дозволить заощадити кошти, та й взагалі менше депутатів – краще. А чого 300? Я пропоную рухатися далі: правильна цифра, яку має запропонувати «Слуга народу», – 95, щоб був «Квартал 95» тут, у залі, щоб повністю відповідала і кількість депутатів суті того, що тут відбувається, і реальність урівнювалася з тим, що тут відбувається.

Можливо, проблема не в кількості депутатів, а в якості? Можливо, проблема в тому, що серед депутатів фракції «Слуга народу» є людина, яка гвалтувала неповнолітню, і нам Зеленський обіцяв, що цієї людини не буде в парламенті, в нього заберуть мандат? Покажіть мені парламент, де в залі сидить серед 300 чи 500 людей гвалтівник неповнолітньої, а в українському парламенті – будь ласка. І сюди завели його ви, «слуги народу», і Зеленський.

У нашому парламенті є депутат, який пропонує продати собаку, щоб заплатити за газ, є депутат, який замовляє дівчат прямо з сесійного залу Верховної Ради. І все це депутати фракції «Слуга народу». Всіх вас привів сюди Зеленський!

Зараз нам кажуть: а давайте зменшимо до 300. Якщо ви реально хочете зменшити видатки держави на орган, куди ви позаводили гвалтівників, «догсейлерів» та інших хлопців, то, будь ласка, підтримайте мій законопроект про зменшення зарплат народним депутатам, в якому я пропоную зменшити зарплату депутатів до рівня середньої заробітної плати по державі. Підтримайте, і ми зменшимо видатки зараз, не колись там, для наступного парламенту, а тут і сьогодні зменшимо видатки на Верховну Раду.

Чому ви не кажете, що Комітет з питань правової політики спочатку своїм рішенням підтримав заперечення щодо внесеного законопроекту, висловлені Конституційним Судом у своєму висновку, а потім, коли його нагнули, як завжди, з Банкової, сказали: «ні, ні, ми не бачимо заперечень»?

Парламентаризму в Україні немає! Ви перетворили парламент на нотаріальну контору, яка штампує все, що заносять Шарікови з Банкової. На всьому, щоб вам не занесли, ви ставите печатку. У такому випадку нам і 300 не треба, можливо, навіть і 95. Потрібна одна людина, яка буде просто ставити печатку на всі рішення Зеленського. Це може бути Разумков чи, можливо, Юзік, – я не знаю, кого ви там оберете. У такому парламенті досить однієї людини.

Тож це популістський законопроект. Займайтеся якістю своїх депутатів, виженіть гвалтівників, наведіть порядок...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова народного депутата Бакунця Павла Андрійовича, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А. Жовківський, Яворівський райони, депутатська група «Довіра». Шановний головуючий! Шановні народні депутати! Шановний український народ! Коли ідеться про Конституцію, а особливо про зміни до Основного Закону, то це дуже відповідально. Україна славилася і Конституцією Пилипа Орлика 1710 року, і Конституцією 1996 року як однією із найдемократичніших. За весь час незалежності до Конституції – Основного Закону вносилися зміни шість разів.

Сьогодні в порядку денному третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання стоїть вже аж п'ять законопроектів про внесення змін до Основного Закону нашої країни, зокрема проект Закону «Про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи)», мовляв, менше депутатів – менше витрат на утримання Верховної Ради. Насправді ж всі країни Європи, які мають і меншу кількість населення, мають більшу чисельність народних депутатів у їхніх парламентах. У сусідній Польщі Сейм має 460 депутатів і ще Сенат – 100. Чому розвинуті країни не зменшують кількості представників народу в їхніх парламентах? Тому що скорочення кількості депутатів означатиме насамперед те, що звичайному громадянину буде в 1,5-2 рази важче достукатися до свого обранця в парламенті. Після скорочення кількості народних депутатів людям без великих коштів або без підтримки влади буде важче пробитися до парламенту нашої країни, скорочення кількості депутатів погіршить якість роботи наших комітетів. Наголошую, якщо ми скоротимо кількість народних депутатів, ми обмежимо наших мешканців у можливості звертатися до свого представника в парламенті.

Тому депутатська група «Довіра», до складу якої входять депутати-мажоритарники від Львівщини і Закарпаття і аж до Луганщини, не підтримує змін, запропонованих даним законопроектом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Бондарю Віктору Васильовичу, депутатська група «За майбутнє».

Перепрошую, Тарас Іванович Батенко. Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І. Знаєте, друзі, один із класиків – Вінстон Черчилль, сказав, що демократія – це найгірша форма правління, якщо не брати до уваги всіх інших. Демократія – найкраща форма правління, тому в Конституції прописано, що наша країна є соціальною, правовою, демократичною державою. Проте

жоден політичний закон не довів, яка виборча система є найкращою. Українська держава за свій період історії тричі міняла виборчу систему: мажоритарна, пропорційна, змішана, і тепер знову повернулися до пропорційної системи нібито з відкритими списками.

Буквально кілька тижнів тому ми прийняли Виборчий кодекс, і вже зараз ми хочемо його міняти, тому що розуміємо, що багато технічних неточностей і він настільки складний, що толком в ньому ніхто не розібрався. У мене запитання: навіщо недосконалість будь-якої виборчої системи записувати в Конституцію, в тіло Основного Закону України? Давайте апробуємо пропорційну систему, побачимо, чи вона реально працює з відкритими списками, чи вона все-таки, є з закритими списками, чи буде дієвою з точки зору представництва громадян, а ми зараз зменшуємо це представництво, скорочуючи Верховну Раду України до 300.

Тому ці зміни до Конституції не витримують критики. І я застерігав би людей підходити до цього з гумором. Не можна до таких серйозних речей підходити з таким апломбом і гумором. Вважаю, що це дуже серйозно. Фактично, ми розриваємо прямий контакт з виборцем. Сьогодні прийняттям таких змін до Конституції ми погіршуємо політичну конкуренцію. Я більше ніж впевнений, громадяни хочуть будь-якого результату, який ефективно відбиватиметься на представництві їхніх інтересів, вони зможуть достукатися до конкретного депутата Верховної Ради.

Що сьогодні відбувається в залі? Маніпуляція і політичне загравання з виборцями, коли нам кажуть про 300 депутатів. Давайте краще зменшувати комуналку, зарплати топ-чиновників і відповідально представляти інтереси громад, а не вдаватися до популістичних настроїв, які є сьогодні в окремих фракціях і групах у цьому залі.

Дякую. Наша депутатська група не голосуватиме за зміни до Конституції в цьому плані.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тарасе Івановичу.

Шановні колеги, 12.00. Оголошую перерву на 30 хвилин. Продовжимо нашу роботу о 12.30. Прошу не запізнюватися.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, продовжуємо нашу роботу.

Васильченко Галина Іванівна. Немає? Є? *(Шум у залі)*. Є. Так, хто виступатиме? Макаров?

Олегу Анатолійовичу, визначайтеся, бо час іде.

МАКАРОВ О.А. Шановні колеги! Я хотів би продовжити дискусію стосовно цих двох книжок. Нам неодноразово протягом сьогоднішнього обговорення пред'являли Конституцію і натякали на те, що Конституція має виконуватися, в тому числі під час прийняття рішення про внесення змін до Конституції.

Хочу сказати, що повноваження Конституційного Суду чітко прописані в Конституції так само, як і повноваження Верховної Ради, Президента України і народних депутатів. У жодній статті Конституції не зазначено, що народний депутат – представник Верховної Ради в Конституційному Суді так само, як і народний депутат – представник Президента в Конституційному Суді, мають право тлумачити Конституцію, тлумачити рішення Конституційного Суду. Жодного слова в Конституції про це немає!

Проте є інша книжка – «Регламент Верховної Ради України», яку так само дуже важливо читати, де чітко вказано, в який спосіб працює Верховна Рада. У статті 150 глави 26 розділу V чітко сказано (цитую): «Якщо у висновку Конституційного Суду України законопроект про внесення змін до Конституції в цілому або окремі його положення визнано такими, що не відповідають вимогам статей 147, 158 Конституції, а також у разі, якщо у висновку Конституційного Суду є застереження до положень такого законопроекту, Верховна Рада вирішує питання про подальшу роботу над законопроектом і визначає: строк подання відповідними суб'єктами пропозицій, поправок до законопроекту», і далі за текстом.

Що відбулося? Комітет Верховної Ради з питань правової політики зібрався на своє засідання і ухвалив рішення, діючи згідно зі статтею 150 Регламенту. Після цього, без пояснення причин 13 січня комітет скасував чи відмінив своє рішення і ухвалив нове рішення. Яка причина? Давайте подивимося на суть тих застережень, які подав Конституційний Суд. Конституційний Суд вказав, що з тексту Конституції в частині виборів народних депутатів вилучається фраза, що вибори проводяться на підставі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Чому це відбулося, колеги? Такі приписи є в статтях, які регулюють вибори Президента, органів місцевого самоврядування. Чому зникає ця теза з виборів до Верховної Ради?

Також Конституційний Суд вказав на багато помилок, неохайність, узгодженості, які Верховна Рада має прибрати, що, сподіваюся, ми й зробимо. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко Сергій Володимирович.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Насамперед хочу сказати, що політична партія «Батьківщина» завжди ідеологічно підтримувала перехід на пропорційну систему виборів. Ми за це голосували багато-багато разів і в попередньому, і в попередньому-попередньому скликаннях парламенту. Це наша політична позиція, з якою ми йшли на вибори. Але не можна правильні речі

робити в неправильний спосіб. Насправді диявол криється в деталях і процедурах. Свято когнітивного дисонансу у Верховній Раді продовжується.

У мене в руках два висновки Конституційного Суду до законопроектів про зміни до Конституції щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи, який ми зараз розглядаємо, і щодо законодавчої ініціативи народу. І в одному, і в другому висновках зазначено, що дані законопроекти відповідають вимогам статей 157 і 158 Конституції, але щодо одного і щодо другого є застереження Конституційного Суду України. Зокрема у висновку щодо законопроекту, який ми розглядаємо, Конституційний Суд наголошує на застереженнях щодо абзацу сьомого пункту 2 та абзацу дванадцятого пункту 2.2.

За всієї поваги до посади представника Президента України в Конституційному Суді України, до посади представника Верховної Ради України в Конституційному Суді України, але нам тут розказують якусь юридичну абракадабру, якийсь набір юридичних слів. Про те, як діяти Верховній Раді у випадку, коли Конституційний Суд висловив застереження до відповідного законопроекту про внесення змін до Конституції, є в Регламенті Верховної Ради – пункті 11 статті 47 та у вже згаданих статтях 149 і 150.

У мене просте запитання. Чому два однакових висновки щодо змін до Конституції розглядаються в різний спосіб: один – законно і коректно, тобто передаються матеріали назад, до комітету Верховної Ради, дається строк на внесення змін і доповнень до цього законопроекту, потім знов він буде відправлений до Конституційного Суду, а інший – пропонують проголосувати в неправильний спосіб? У мене є підозра, що в такий спосіб хочуть надати можливість законно оскаржити це рішення в Конституційному Суді, щоб Конституційний Суд скасував зменшення складу Верховної Ради і перехід до пропорційної системи. Це єдина мета, яка може бути, чому нам пропонують зробити це в такий спосіб. Колеги, ще раз нагадую, у нас є час. Наступне голосування лише у вересні. Давайте діяти за законом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Веніславський Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановна президіє! Шановні народні депутати! Багато з виступаючих демонструють приклад того, як можна по-різному інтерпретувати одні й ті самі положення Конституції України. Дійсно, Основним Законом України є Конституція, яка є обов'язковою і для Верховної Ради, і для Конституційного Суду, і для народних депутатів.

Шановні колеги, я хочу звернути увагу на такі хрестоматійні для юристів поняття, як «обмежувальний принцип діяльності органів державної влади». Давайте відкриємо базову статтю 6 Конституції України і звернемо свою увагу на її частину другу, яка чітко говорить, що Верховна Рада діє лише на підставі,

у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією. Жодного, шановні колеги, розширення повноважень Верховної Ради через Регламент, будь-який інший закон Конституція не дозволяє. Тому давайте поважати Конституцію, керуватися Конституцією і приймати рішення відповідно до Конституції.

Стосовно законопроекту, який обговорюється, то, ще раз підкреслюю, Конституційний Суд України щодо нього дав чіткий, однозначний висновок: законопроект відповідає вимогам статей 157, 158 Конституції України. Єдиним органом, який має вирішити приймати чи не приймати законопроект про внесення змін до Конституції (окрім розділів I, III, XIII) є Верховна Рада. Отже, саме ми маємо вирішити: відповідає інтересам українського народу чи не відповідає питання зменшення кількості народних депутатів до 300 і закріплення пропорційної виборчої системи. На глибоке переконання Президента Зеленського, команди Президента, це відповідає інтересам українського народу.

Тому ми закликаємо всіх підтримати попереднє схвалення законопроекту, віддати свої голоси за законопроект № 1017.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бойко Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане спікер! Шановні присутні! Три тижні тому ми були свідками того, як в цьому залі фракція «Слуга народу» просто знехтувала рішенням Конституційного Суду – було чотири рішення щодо відновлення соціальних виплат людям, позбавлених їх у 2014-2015 роках. Проект постанови парламенту щодо підтримки рішення Конституційного Суду не було підтримано, і люди залишилися без державної підтримки. Це було використання Конституційного Суду: коли він потрібен, його рішення приймається, а коли він не потрібен, рішення ігнорується. Ми категорично проти цього. Ми маємо подавати людям приклад того, що є законслухняними, і виконувати рішення Конституційного Суду.

Стосовно даного законопроекту. Наша фракція вирішила підтримати цей законопроект, виходячи з двох причин.

Перша причина. Ми вважаємо, що пропорційна система має припинити політичну корупцію, в яку перетворилася мажоритарна система. Тому що внаслідок дій, у тому числі сьогоденної влади, люди доведені до зубожіння, і будь-якого кандидата, який пропонує матеріальну допомогу, вони вимушені підтримувати, а це прямий шлях до політичної корупції. Це провина не людей,

а влади, в тому числі сьогоднішньої, цих «слуг народу», які довели до такого стану.

І друга причина, чому ми підтримуємо цей законопроект. Те, що сьогодні діється на законодавчому рівні, – це пряме порушення Конституції. Ми вважаємо, що сьогоднішня влада має піти, бо обманула людей. Вони всі обіцяли поліпшення життя, зменшення тарифів, що люди житимуть краще, що прийде мир в країну, але цього не відбулося. Цей законопроект має приблизити нас до зміни влади. Ми за те, щоб він був прийнятий, люди могли обрати нову владу, яка не буде їх обманювати (*Оплески*).

Дякую за увагу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до виступів народних депутатів. Прошу записатися.

До слова запрошується народна депутатка Піпа Наталія Романівна, фракція політичної партії «Голос».

ПІПА Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Олегу Макарову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Макаров.

МАКАРОВ О.А. Колеги, я хотів би ще раз повернутися до застережень, які не дозволяють фракції «Голос» підтримати цей законопроект. Хочу нагадати, що саме фракція «Голос» була ініціатором таких змін – у своїй передвиборчій програмі неодноразово казала про необхідність зменшення кількості народних депутатів. На жаль, неякісно написаний законопроект не дозволяє нам підтримати його.

Зверніть увагу на застереження, на яких наполягає Конституційний Суд. Вилучення з частини першої статті 76 Конституції України положення «на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування» може надати можливість на законодавчому рівні закріпити будь-які засади виборів народних депутатів України, крім інших вказаних виборів.

Наголошую, в шести статтях Конституції щодо виборів сказано, що «вибори проводяться на основі загально, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування». Це стосується і виборів Президента, і виборів до парламенту Криму, і місцевих виборів. Але саме зі статті про вибори до Верховної Ради це положення вилучається. Яка підстава? Просто неохайно підійшли до цього, двійка команді, яка готувала цей законопроект, чи є якийсь таємний смисл, закладений у змінах до Конституції?

Далі. Зверніть увагу, що розділ «Перехідні положення» пропонується доповнити пунктом 17 про те, що після набрання чинності цим законом Верховна Рада України, обрана до набрання чинності зазначеним законом, продовжує виконувати свої повноваження до наступних виборів народних депутатів України. Що це означає? Відповідно до статті 90 Конституції повноваження Верховної Ради припиняються в день відкриття першого пленарного засідання Верховної Ради України нового скликання, а відповідно до запропонованих змін до Конституції повноваження Верховної Ради продовжуються до нових виборів. Скажіть мені, будь ласка, це до оголошення виборів, до першого туру голосування чи до якоїсь іншої дати? Це є загрозою щодо безперервності влади в Україні. У ситуації, в якій зараз знаходиться Україна, ми не можемо ризикувати таким положенням, не можемо допускати перервності влади, маємо діяти відповідно до норм статті 90 Конституції. Конституційний Суд наголосив, що проект, поданий від команди Президента, суперечить статті 90 Конституції України.

Є ще три застереження, на які вказав Конституційний Суд. Тому нам треба зараз відправити цей законопроект до комітету на доопрацювання, запропонувати Президенту або 150 народним депутатам як суб'єктам права законодавчої ініціативи виправити ці застереження, і вже на цій сесії проголосувати за ці зміни. Я пропоную зупинити цю конституційну вакханалію, яка продовжується в семи законопроектах, поданих командою Президента.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Чорному Дмитру Сергійовичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

ЧОРНИЙ Д.С., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 34, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Максиму Бужанському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Бужанський. Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановна президіє! Народні депутати України є насамперед представниками громадян. Зменшуючи їх чисельність з 450 до 300, ми зменшуємо представництво наших громадян у Верховній Раді. Пропоную не підтримувати цього.

Вибачте, але, коли уряд вирішує питання, як не збільшувати вдвічі платіжок на газ, які надходять нашим громадянам, доручати в цих умовах щось складніше, а саме вносити зміни до Конституції, як на мене, – це хибна позиція.

У нас не стало менше труднощів, проблем, які мають розв'язувати народні депутати України. Тут мають бути присутні представники наших громадян, які представляють всю нашу країну, таку різну, як і ми.

Тому я пропоную залишити склад Верховної Ради на рівні 450 народних депутатів. Країні дорожче коштуватиме скорочення народних депутатів до 300. Це не буде дешевше. Не треба йти легким шляхом, це хибний шлях.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар Михайло Леонтійович.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). «Європейська солідарність». Прошу передати слово Руслану Князевичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич Руслан Петрович. Будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Хочу нагадати вам історію вже нашого скликання. У перший пленарний день першої сесії ми розглядали законопроект про внесення змін до статті 80 Конституції України. Тоді ми мали тривалу дискусію про те, що робити з застереженнями Конституційного Суду. Конкретно я наполягав на тому, що без врахування відповідних застережень, ми не можемо далі рухатися і приймати відповідні зміни. Те, що ми просто закрили очі і відповідний законопроект без застережень Конституційного Суду був прийнятий, отримало, м'яко кажучи, несхвальне сприйняття серед суддів Конституційного Суду. Я вам рекомендую почитати окремі думки суддів чи збіжні думки, де вони прямо пишуть, що такого роду ставлення до Конституційного Суду є просто нехтуванням органом конституційної юрисдикції в Україні.

Зважаючи на ці обставини і на те, що тоді, як виявилось, на заваді врахування застережень було те, що вони не були виписані в резолютивній частині, а лише в мотивувальній, і не були спеціально означені як застереження, то цього разу Конституційний Суд і в мотивувальній, і в резолютивній частинах чітко виписав застереження, і в комітеті не було іншого варіанту, як погодитися з такого роду підходом. Говорити лише про відповідність нормам статей 157 і 158 Конституції – це звужувати конституційне регулювання Конституційного Суду, оскільки статті 157 і 158 стосуються лише порушення прав людини, зазіхання на територіальну цілісність, воєнний стан, тощо, і все. А в тому випадку, коли ці зміни суперечать іншим статтям Конституції чи висновкам

Конституційного Суду, попередньо висловленим, вони і мають цей інструмент застережень. І цей інструмент застережень неодноразово був предметом розгляду Конституційного Суду, і є рішення Конституційного Суду від січня 2016 року, де чітко виписано, що конституційна процедура – це порядок виконання розділу XIII Конституції та глави 26 Регламенту Верховної Ради України. Це єдина конституційна процедура, встановлена Конституційним Судом.

Зважаючи на ці обставини, такого роду повторне нехтування застереженнями Конституційного Суду означає повне ігнорування Конституції, де чітко виписана роль Конституційного Суду як єдиного органу конституційної юрисдикції. Цього допускати не можна, оскільки це вже, вибачте мене, не просто порушення конституційної процедури, а вже «попахує» узурпацією влади. Такого роду діяння можуть кваліфікуватися, в тому числі, як кримінальні.

Тому я просив би вас зараз, перед тим, як ми голосуватимемо, все-таки, повернутися до попереднього висновку нашого комітету і в даному випадку не порушувати так грубо Конституції України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончаренко Олексій Олексійович.

ГОНЧАРЕНКО О.О. «Європейська солідарність», Одещина. Шановні друзі! Давайте спокійно подивимося на цифри. Те, що пропонується цифра 300, зрозуміло, суцільний піар, більше нічого. Проте я вже сказав, що замість цього, краще вже або 95, або 1, що також зрозуміло.

Але прошу звернути увагу на досвід інших країн. Нам кажуть, що в нас забагато депутатів, а у Франції – 900 депутатів у двох палатах на 60 мільйонів населення. 900! Погано живе ця країна? Як на мене, ні.

У Великій Британії є Палата общин, до складу якої входить 650 депутатів, і Палата лордів. Ну, зрозуміло, в нас з лордами не дуже, якимось не складається, тому не будемо рахувати Палату лордів. Палата общин – 650 депутатів. А нам що пропонується?

Польща – наш сусідка, країна за розмірами і кількістю населення схожа на нашу, має 560 депутатів. 560 депутатів! Скажіть мені, будь ласка, ці країни живуть погано? Якимось їм заважають депутати? Ні.

Тепер давайте подивимося, де є така пропорція, як нам пропонують зараз: один депутат на 150-200 тисяч громадян. Так, Російська Федерація. Там 450 депутатів – Державна дума, 170 – Рада Федерації. Це точно, як зараз пропонує Зеленський.

Ще одна класна країна – Венесуела: 167 депутатів на 30 мільйонів громадян. Це рівно один депутат на 200 тисяч громадян. Нормально.

Який висновок можемо з цього зробити? Проблема не в кількості депутатів, а в їх якості. Якби були депутати, які їздять в округи, розв'язують проблеми людей, а не пропонують їм продати собаку, щоб заплатити за газ, які допомагають людям, пишуть закони, то люди попросили б 1000 депутатів, бо 450 їм

мало. А коли депутати – гвалтівники, корупціонери, кнопкодави чи ще хтось, то це не вирішується кількістю депутатів. Від цього стане лише гірше, доступ виборців до депутата зменшиться, можливості достукатися хоча б до когось зменшаться, бо в нас єдиний щасливий – Шарік, долею якого займається особисто Зеленський і уряд. А як жити 40 мільйонам мешканців України?

Тому це є абсолютно дурний законопроект, який нікому нічого не дасть, не зменшить жодних видатків. Ще раз повторюся, хочемо зменшити видатки, давайте зменшувати собі зарплату. Відповідний законопроект я подав. Прошу, шановні друзі, не голосувати за це, бо це дурня, інакше назвати не можна.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Шахову Сергію Володимировичу, депутатська група «Довіра».

ШАХОВ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Прошу передати слово Сергію Рудіку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Рудик. Будь ласка.

РУДИК С.Я., народний депутат України (одномандатний виборчий округ № 198, Черкаська область, самовисуванець). Шановні колеги! Протягом останніх півтори години кожен із вас, можливо, хтось із телеглядачів чули, як наші колеги рвуть собі горло, намагаючись навести логічні аргументи недоцільності прийняття зазначеного законопроекту. Статті Конституції, Регламенту, логіка в цьому залі не працюють. Подивіться, переднім рядам у більшості до лампочки все, про що ви говорите.

Я представляю Черкаський регіон і місто Смілу – центральне місто мого виборчого округу. У місті, в приміщенні через стінку, знаходяться дві приймальні: народного депутата – списочника і народного депутата – мажоритарника. Запитайте у смілян, скільки у цьому році чи в минулому, можливо, в грудні, провели прийомів громадян народний депутат – списочник і народний депутат – мажоритарник. Аналогічна ситуація по всій країні. Представникам політичних партій вигідний новий Виборчий кодекс, представникам політичних партій, які хочуть іти не за мажоритарною, а пропорційною системою, вигідні нинішні зміни, їм вигідно, коли буде менше депутатів. Я не здивуюся, якщо згодом вони взагалі запропонують перевести народних депутатів на громадські засади, щоб народні депутати працювали за бажанням і без зарплат. Усе це робиться з однією метою: не їздити в регіони, в глибинку, не спілкуватися

з людьми, закривати очі на закриття ФАПів, шкіл, відділень, коли об'єднані територіальні громади робляться через, не хочу матюкатися, а інших слів немає, не питаючи думки людей. Який сенс їм їхати? Новий Виборчий кодекс, менша кількість народних депутатів, більша кількість виборців, вони не приїжджати-муть до вас, шановні українці, усе вирішуватимуть в одному владному кабінеті, вони лише тиснутимуть кнопки.

З етичних міркувань я свідомо не назвав прізвище жодного депутата, жодної політичної сили. Але ви, шановні українці, розумієте, про кого йдеться. Голосуйте за тих людей, кого ви знаєте, кого ви бачите і в радості, і в горі, а не тих, хто класно виступає по «телеку». Не голосуйте за цю мурню. Я розумію, що мало шансів, тому що в них буде 226, але, знайте, завтра до вас ніхто не приїде, прийдуть лише на вибори в ОТГ, районні...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановний головуючий. Бачу, досвід відвідування Савіка Шустера, все-таки, позначився.

Шановні колеги, безумовно, зараз ми знаходимося в одному кроці від прийняття історичного рішення щодо введення пропорційної системи, як норми Конституції в нашій країні. Це дуже відповідально і дуже важливо.

Ви знаєте, я двічі обирався на мажоритарних округах, чотири рази обирався за пропорційною системою, і можу вам сказати, відповідальність щодо присутності в політичній силі в сотні разів більша, ніж відповідальність за свої дії на мажоритарних округах як мажоритарний народний депутат України. Тому, безумовно, ми сьогодні підтримуємо цю ініціативу.

Я зараз не хочу ображати інститут мажоритарних народних депутатів України, але всі прикрі випадки, які мали місце за останні 20 років у Верховній Раді України, на жаль, були пов'язані саме з позицією мажоритарних народних депутатів України. Їх десятки, але зараз я не буду згадувати цей сумний досвід.

Стосовно зменшення кількості народних депутатів України. Якщо ми скорочуємо мажоритарну систему, за якою обиралася половина Верховної Ради України, то логічно, що народних депутатів України має бути в два рази менше. А, поділивши 450 на два, – це аж ніяк не 300. Я розумію, мабуть, наші колеги із Зе-команди, з фракції «Слуга народу», скористалися досвідом референдуму 2000 року, під час якого народ України висловив позицію саме щодо 300 народних депутатів України, які мають працювати у Верховній Раді України.

Будемо сподіватися, що сьогодні ми проголосуємо за попереднє схвалення, а не пізніше, як у вересні, проголосуємо за зміни до Конституції. Хоча, якби, дійсно, було бажання працювати в турборежимі, то ми вже сьогодні

могли б проголосувати за остаточне прийняття цих змін до Конституції України, вже сьогодні могли б прийняти цей законопроект.

Ще раз наголошую, пропорційна система робить Верховну Раду України відповідальнішою. Відповідальність стає прозорою і зрозумілою для народу України. Тоді не буде необхідності ховатися за недобрих корумпованих мажоритарних депутатів, як ховаються за поганий уряд при доброму Президенті. Сьогодні все у нас Зе-команда, все у нас Зеленський.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До заключного слова від комітету запрошується Совгіря Ольга Володимирівна.

СОВГИРЯ О.В. Шановні колеги! Ми тут чули...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольго Володимирівно, перепрошую.

Шановні колеги, після цього виступу перейдемо до голосування.

Прошу запросити народних депутатів до залу.

Ольго Володимирівно, будь ласка, вам слово.

СОВГИРЯ О.В. Шановні колеги! Ми тут чули багато аргументів про собак і невідомо про що. Але послухайте, будь ласка, аргументи, які, дійсно, є науковими і обґрунтованими.

Перше. Що дозволило Конституційному Суду України дати висновок про те, що законопроект відповідає Конституції України? Можливо, мало хто із присутніх у залі чув про науково доведену формулу Таагепера і Шугарта або «кубічного кореня», відповідно до якої за кількістю населення в державі, яка на сьогодні в Україні становить близько 37 мільйонів громадян, кількість парламентаріїв має становити 300, максимум, 320. Це теорія конституційного права, це базові речі.

Друге. Фракції посилаються на позицію Венеціанської комісії. Так ось, я вам зараз озвучу висновок Венеціанської комісії № 662/2012: кількість членів парламенту не регулюється жодним чином на рівні міжнародних стандартів, не передбачено жодної загальноприйнятної формули співвідношення між кількістю мандатів та чисельністю населення. Отже, все, що говориться зараз у залі, це маніпуляція.

Третє. Досвід зарубіжних країн. В Італії за зростання кількості населення за останні 10 років на 8 мільйонів у минулому році було зменшено кількість парламентаріїв з 945 до 600. Чи може вважатися досвід Італії досвідом демократичної країни? Думаю, так. Так само в Литві було зменшено кількість депутатів, порівняно з тою, яка існувала до того.

Щодо пропорційної виборчої системи. Шановні колеги, пропорційна виборча система, дійсно, існує в меншій кількості держав, якщо порівнювати

в абсолютному співвідношенні. Але, якщо брати держави Європейського Союзу, які, я думаю, для України є непохитним взірцем та прикладом, то, практично, в усіх саме пропорційну виборчу систему закріплено на загальнонаціональному рівні для виборів парламентаріїв.

Наступний аргумент я вже озвучувала, коли ми голосували за недоторканість. Думаю, цей аргумент є важливим і визначальним. У 2000 році 90 відсотків громадян України висловилися за скорочення кількості парламентаріїв до 300. Давайте, шановні народні депутати, цього разу виконаємо волю українського народу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольго Володимирівно.

Шановні народні депутати, прошу зайти до залу, зайняти робочі місця і приготуватися до голосування.

Отже, відповідно до статті 155 Конституції України, частини восьмої статті 149 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування проект Постанови «Про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи)» ([№ 1017/П1](#)) для прийняття в цілому.

Прошу народних депутатів приготуватися до голосування. Ще раз наголосую, це попереднє схвалення. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято. Постанову прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах (*Шум у залі*). Ви ж бачите.

Шановні колеги, переходимо до наступного питання порядку денного – проект Постанови «Про подальшу роботу над законопроектом про внесення змін до статті 106 Конституції України (щодо закріплення повноважень Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Національне антикорупційне бюро України, призначати на посади та звільняти з посад Директора Національного антикорупційного бюро України і Директора Державного бюро розслідувань)» ([№ 1014/П1](#)).

Шановні колеги, прошу тиші в залі! (*Шум у залі*). З процедури?

Корнієнко з процедури. Будь ласка.

КОРНІЄНКО О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, є пропозиція розглянути проект постанови за скороченою процедурою в частині,

де висновок Конституційного Суду негативний. Чи можемо ми цю пропозицію поставити на голосування?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, дивіться, це рішення комітету – проект постанови про направлення законопроекту на доопрацювання. Чи є сенс розглядати його за повною процедурою? Давайте за скороченою процедурою і одразу направимо до комітету (*Шум у залі*).

Ви хочете обговорити? За скороченою процедурою? Тоді давайте виступи від фракцій і груп, але відведемо на це менше часу. Нормально?

Шановні колеги, готові голосувати за розгляд проекту постанови за скороченою процедурою? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 232.

Рішення прийнято.

Слово для доповіді надається голові Комітету з питань правової політики Костіну Андрію Євгеновичу.

КОСТІН А.Є., голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний Голово! Шановні колеги! За дорученням Голови Верховної Ради України Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 18 грудня 2019 року поданий Президентом як невідкладний проект Закону «Про внесення змін до статті 106 Конституції України (щодо закріплення повноважень Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Національне антикорупційне бюро України, призначати на посади та звільняти з посад Директора Національного антикорупційного бюро України і Директора Державного бюро розслідувань)» ([№ 1014](#)) та висновок Конституційного Суду України від 16 грудня 2019 року №7-в/2019, в якому Конституційний Суд визнав законопроект № 1014 таким, що не відповідає вимогам частини першої статті 157 Конституції України, та таким, що відповідає вимогам частини другої статті 157, статті 158 Конституції України.

Відповідно до частини першої статті 150 Регламенту Верховної Ради України, якщо у висновку Конституційного Суду України законопроект про внесення змін до Конституції України в цілому або його окремі положення визнано такими, що не відповідають вимогам статей 157 і 158 Конституції України, Верховна Рада України вирішує питання про подальшу роботу над законопроектом.

Враховуючи викладене, Комітет з питань правової політики рекомендує Верховній Раді України таке.

Перше. Установити 30-денний строк для подання пропозицій та поправок до проекту Закону «Про внесення змін до статті 106 Конституції України (щодо закріплення повноважень Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Національне антикорупційне бюро України, призначати на посади

та звільняти з посад Директора Національного антикорупційного бюро України і Директора Державного бюро розслідувань)» (№ 1014).

Друге. Доручити комітетам Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, з питань антикорупційної політики, з питань бюджету, з питань інтеграції України з Європейським Союзом опрацювати пропозиції до законопроекту та надати висновки Комітету Верховної Ради з питань правової політики в 15-денний строк.

Третє. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань правової політики опрацювати пропозиції та поправки у 15-денний строк.

Четверте. Провести розгляд законопроекту на пленарному засіданні Верховної Ради протягом семи днів.

Прошу підтримати даний проект постанови.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрію Євгеновичу.

Слово для доповіді надається представнику Президента України у Конституційному Суді України Веніславському Федору Володимировичу.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановна президіє! Шановні народні депутати! Ми зараз маємо приклад того, що в деяких наших колег від нинішніх опозиційних політичних сил має виникнути той самий когнітивний дисонанс, про який вони багато разів заявляли в цьому залі, звинувачуючи в тому, що багато законопроектів Президента спрямовані на посилення його влади і узурпацію влади. Мені дуже складно уявити, щоб Конституційний Суд України в умовах іншої політичної реальності, яка була ще кілька років тому, давав негативні висновки на законопроекти, які подає Президент України.

Більше того, я хочу звернути увагу шановних народних депутатів України на те, що висновок Конституційного Суду України, який ми поважаємо і виконуватимемо, не містить конкретних прикладів того, що цей законопроект призводить до звуження або обмеження конституційних прав і свобод. Він лише гіпотетично робить передбачення, що за певних обставин це може призвести до обмеження конституційних прав і свобод. Але наша політична сила послідовно виступає за дотримання у своїй діяльності, в тому числі конституційного, принципу поділу державної влади. Ми поважаємо рішення Конституційного Суду, його висновок, і виконуватимемо його.

Щодо позиції Президента, то вона залишається незмінною: директорів ДБР, НАБУ має призначати незалежний від виконавчої гілки влади інститут, незалежні регуляторні органи мають бути утворені відповідно до цілої низки директив Європейського Союзу, і вони будуть утворені.

Тому ми закликаємо всіх небайдужих народних депутатів долучитися до удосконалення цього законопроекту. Ми його доопрацюємо і, я переконаний, на цій сесії...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Федоре Володимировичу.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи від фракцій та груп: два – за, два – проти.

Крулько Іван Іванович.

Власенко.

Соболев Сергій Владиславович. Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Шановні колеги! Слава Богу, хоч тут ми йдемо за конституційною процедурою, чого не відбулося під час розгляду попереднього законопроекту.

Я не мав можливості висловитися. У мене єдине запитання: скажіть, будь ласка, а за яку виборчу систему народ проголосував на референдумі тоді, багато років тому? Пропорційну, змішану чи мажоритарну? Тому, коли на це посилаються... Це неможливо робити, бо тут ми ввійшли в конституційне русло.

Чи можна виправити цей законопроект? На погляд нашої фракції, це зробити неможливо, бо порушені ключові принципи парламентсько-президентської республіки, порушені ключові рекомендації Європейської комісії, коли свого часу ми приймали Закон «Про Державне бюро розслідувань», порушені ключові принципи розподілу влад у парламентсько-президентській республіці. Чи можна тепер щось зробити через подання якихось поправок, навіть через 30 днів? Наша фракція глибоко переконана, що це зробити неможливо.

Саме тому ми пропонуємо таке: якщо хтось бажає визначити саме конституційний порядок призначення директорів НАБУ, ДБР, треба відкрити Конституцію і чітко зрозуміти, що це неможливо зробити через призначення директорів ДБР, НАБУ Президентом країни. І те, що відбулося, коли через тимчасовий закон, тимчасову процедуру, зробивши це, ми втратили голову комітету, але не отримали Директора ДБР. Це те, що ми отримали в результаті таких пропозицій.

Наша фракція голосуватиме проти, оскільки цей законопроект доопрацювати неможливо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цабаль Володимир Володимирович.

ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *«Голос»*). Прошу передати слово Олегу Макарову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Макаров. Будь ласка.

МАКАРОВ О.А. Шановні колеги! Давайте знову повернемося до Регламенту, норми якого ми маємо виконувати. Стаття 146 називається: «Розгляд Верховною Радою питання про включення законопроекту про внесення змін до

Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним». Звертаю увагу Голови Верховної Ради на те, що в цій статті вказано: «Обговорення питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним проводиться відповідно до статті 30 цього Регламенту» – увага! – «Скорочена процедура обговорення в такому випадку не може бути застосована».

Я пропоную Голові Верховної Ради терміново запропонувати провести нараду представників фракцій стосовно систематичного порушення Головою Верховної Ради Регламенту. На жаль, сесійний зал підтримує пропозиції, які ставить на голосування Голова Верховної Ради щодо розгляду питання про внесення змін до Конституції з порушенням Регламенту. Це не перше порушення, яке ми допускаємо.

Я вважаю, нам потрібно зібратися, окреслити «червоні лінії», які ми ніколи не перетинатимемо, і чітко виконувати норми Регламенту щодо внесення змін до Конституції та подальшої роботи над законопроектом. Конституційний Суд чітко вказав на те, що цей законопроект неконституційний, його норми суперечать статтям 157, 158 Конституції.

Колеги, відповідно до статті 150 Регламенту в нас є два шляхи: або направити цей законопроект до комітету, як запропонував Комітет Верховної Ради з питань правової політики, або зараз визначитися, що робота над цим законопроектом має припинитися. У разі, якщо ми не підтримаємо, а проголосуємо проти, цей законопроект буде відхилений, повернутий Президенту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Лубінець Дмитро Валерійович. Будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (одномандатний виборчий округ № 60, Донецька область, самовисуванець). Шановні колеги! Депутатська група «За майбутнє» не голосуватиме за законопроект. Поясню вам нашу позицію. Ми живемо в парламентсько-президентській республіці, де кандидата на посаду Голови Служби безпеки України подає Президент, а затверджує Верховна Рада, кандидата на посаду Генерального прокурора подає Президент, а затверджує Верховна Рада, звільняє їх також Верховна Рада. Чому тоді ви хочете внести зміни до Конституції і надати право Президенту одноосібно призначати і звільняти директорів НАБУ та ДБР? А де Верховна Рада? Тоді прямо скажіть виборцям, що ми не хочемо жити в умовах парламентсько-президентської республіки, досить і президентської республіки, надамо всі повноваження Президенту, щоб він був головою виконавчої гілки влади, і все стане

на свої місця. У нас щоразу Президент міряється повноваженнями з керівником уряду. І ви так само продовжуєте робити цю помилку, знову стаєте на такі собі українські граблі.

Звертаюся до представника Президента в Конституційному Суді... Він зараз мене не чує. Він сказав, що гіпотетично не може бути жодних перевищень повноважень з боку Президента. Я особисто для нього хочу зачитати рішення Конституційного Суду, де прямо написано, що запропоновані законопроектом зміни передбачають однобічне, незбалансоване розширення компетенції Президента України шляхом наділення його невластивими повноваженнями, що суперечить засадничим положенням Конституції України. Не гіпотетично, а прямо суперечить Конституції!

Тому закликаємо всіх колег не голосувати, не підтримувати, бо виправити, навіть, за процедурою – у 30-денний строк надати зміни до даного тексту законопроекту, неможливо. Просимо не підтримувати законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Валерійовичу, ми голосуватимемо не за цей законопроект, а лише за проект постанови, яким пропонується відправити законопроект до комітету на доопрацювання.

Шановні колеги, давайте не вводити в оману ні себе, ні колег. Деякі наші колеги кажуть, що Конституційний Суд визнав цей законопроект неконституційним, що теж є маніпуляцією, тому що там написано зовсім по-іншому. Кожен може взяти і подивитися, що там написано (*Шум у залі*). Я нічого поганого про вас не сказав.

Нестор Шуфрич.

Папієв Михайло Миколайович. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). «Опозиційна платформа – За життя». Наша фракція і народні депутати України послідовно вже багато скликань Верховної Ради України чітко дотримуються норм статті 6 Конституції України, де зазначено, що в нас влада має чітко поділятися на законодавчу, виконавчу, і судову. До речі, ми першими ініціювали ще в 2004 році відхід від президентсько-парламентської республіки і голосували за проект Конституції України, який повертав би в європейське лоно побудови влади в Україні, і Україна була парламентсько-президентською республікою.

При цьому ми чітко і ясно усвідомлюємо, що Верховна Рада України – це єдиний орган законодавчої влади в країні. Верховна Рада відмовилася від функції призначення суддів та багато інших функцій. Єдиний, хто за цей час набув ознак виконавчої влади, – це Президент України. Президент України згідно

з Конституцією є гарантом конституційних прав та свобод громадян і дотримання Конституції України. Зараз ви хочете надати Президенту України виконавчі функції, особливістю яких є призначення та звільнення, що абсолютно нелогічно і не відповідає європейським традиціям чіткого поділу влади і функціям влади.

Ми послідовно дотримувалися того, що народні депутати України мають бути позбавлені недоторканності. Це була наша обіцянка громадянам, і ми за це чітко проголосували. Сьогодні єдиною недоторканною посадовою особою в державі є Президент України. То, давайте підходити логічно, виходячи із тих обіцянок, які ми давали людям. Давайте чітко встановимо певні правила в країні, зробимо так, щоб у нас були бар'єри, і країна не ставала, як у попередні роки, авторитарною, деспотичною, якоюсь іншою. Нам не можна голосувати за такі зміни і такі постанови. І ще одне до тих людей, які...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Миколайовичу.

ПАПІЄВ М.М. Будь ласка, ще 10 секунд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайле Миколайовичу, за всієї поваги до вас, але дякую.

Шановні колеги, хто ще бажає виступити?

Князевич (*Шум у залі*).

Зараз Руслан Петрович з мотивів, і після цього перейдемо до голосування.

Прошу запросити народних депутатів до сесійного залу.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, шановний пане Голово. Я не знаю, хто і що тут каже. Перед нами текст висновку Конституційного Суду, який я дозволю собі зачитати: «Законопроект не відповідає вимогам частини першої статті 157 Конституції України». Ось дефініція всього висновку Конституційного Суду України.

Шановні друзі, тут насправді постає серйозна дилема: що робити далі. Регламент говорить, що в такому випадку комітет має запропонувати парламенту вихід із ситуації, а парламент має своїм рішенням або прийняти такого роду вихід, або відмовитися від подальшої роботи над законопроектом. І, як на мене, це той випадок, коли нам треба відмовитися від подальшої роботи над законопроектом, оскільки він визнаний таким, що суперечить Конституції України, і жодного його положення не можна змінювати, можна лише новий законопроект подати, який не стосуватиметься цих положень. То сенсу в подальшій роботі просто немає, оскільки цей законопроект апріорі був неконституційним. Я вам нагадую, що під час дискусії в залі ми наголошували на цих речах. Якщо ви подивитесь висновок, там, фактично, всі наші дефініції відтворені іншими словами.

Тому, друзі, ми не можемо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Петровичу.

Прошу запросити народних депутатів до залу.

Шановні колеги, прошу зайняти свої робочі місця і приготуватися до голосування. Нагадую, зараз ми не голосуємо за законопроект, не голосуємо навіть за попереднє схвалення. Ми голосуємо за проект постанови щодо направлення цього законопроекту до комітету на доопрацювання, який повинен в 30-денний термін внести правки та пропозиції.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про подальшу роботу над законопроектом про внесення змін до статті 106 Конституції України (щодо закріплення повноважень Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Національне антикорупційне бюро України, призначати на посади та звільняти з посад Директора Національного антикорупційного бюро України і Директора Державного бюро розслідувань)» ([№ 1014/П1](#)).

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 214.

Рішення не прийнято.

Переходимо до наступного питання порядку денного.

Шановні колеги! Оскільки законопроекти, пов'язані зі змінами до Конституції, займають багато часу, про що говорять колеги, необхідно... (*Шум у залі*).

Шановні колеги, прошу тиші в залі! Шановні колеги! Думаю, ми змінимо порядок розгляду (*Шум у залі*). Це ж не я вирішую, а зал.

До президії надійшла заява від двох фракцій з вимогою про оголошення перерви, яку готові замінити виступом. Після цього є пропозиція... (*Шум у залі*).

«Батьківщино» і «Голос», хто виступатиме?

Піпа Наталія Романівна. Будь ласка.

ППА Н.Р. Виборчий округ № 115, Львів. Дорогі українці! Шановні колеги! Я як українка і львів'янка не можу мовчати. В Україні, зокрема у Львові, відбувається наступ на свободу слова. У нашій країні склалася загрозлива традиція: системно відбуваються напади на журналістів, громадських активістів та інших людей, які не бояться публічно називати речі своїми іменами, і щоразу, попри обіцянки, розслідування затягуються на роки. Виходить, що свобода слова в Україні дороге задоволення. Ніколи не знаєш, що з тобою станеться завтра.

30 січня у Львові посеред ночі спалили машину відомої журналістки «Радіо Свобода» Галини Терещук. Злочинець не втік з місця злочину, а спокійно і зухвало пішов собі далі. На запитання свідка: «Чи хоче він спалити всю вулицю?», цинічно відповів: «Ні, лише це авто», наче знав, що не буде покараний. І це не 90-ті роки.

Звертаюся до Національної поліції та особисто до міністра внутрішніх справ Арсена Авакова з вимогою якнайшвидше розслідувати цю справу і покарати винних. Свобода слова – це те, що відрізняє нас від країни-агресора. Я хочу нарешті забути, що в моїй країні можуть знищити майно, побити чи навіть вбити за те, що маєш власну думку і не боїшся її висловити.

Прошу вважати мій виступ депутатським зверненням до правоохоронних органів. Кожен злочин проти свободи слова в Україні має бути покараний. Так! – свободі слова в Україні (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Сергійович Корнієнко з процедури. Будь ласка.

КОРНІЄНКО О.С. Є пропозиція розглянути законопроекти щодо змін до Конституції останніми, тому що їх розгляд займає багато часу, а в нас є багато інших цікавих і корисних законопроектів (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! (*Шум у залі*). Шановні колеги! Є пропозиція, ми її зараз обговоримо. Однак, якщо розглядати зміни до Конституції відповідно до статті 150 Регламенту, про що казав пан Макаров, то якщо у висновку Конституційного Суду України законопроект про внесення змін до Конституції України в цілому або його окремі положення визнано такими, що не відповідають вимогам статей 157 і 158 Конституції України, а також у разі, якщо у висновку Конституційного Суду є застереження до положень такого законопроекту, Верховна Рада вирішує питання про подальшу роботу над законопроектом. І тут насправді не визначені строки. Тому це дискусійне питання (*Шум у залі*).

Шановні колеги, у статті 146 Регламенту сказано, що обговорення питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради України та про порядок продовження роботи над ним проводиться відповідно до статті 30 цього Регламенту.

Шановні колеги, мабуть, нам треба врегулювати Регламент, і це слухна пропозиція, ми до цього повернемося.

Шановні колеги, була пропозиція Корнієнка Олександра Сергійовича щодо зміни розгляду питань порядку денного.

Прошу запросити народних депутатів до залу.

Шановні колеги, оголошую перерву на 30 хвилин. Прошу голів фракцій і груп зібратися тут (*Шум у залі*).

Шановні колеги, оскільки перерва закінчується після 14 години, я закриваю ранкове засідання Верховної Ради України.